

Kennisnet Jaarverslag 2014

Voorwoord

Uitdagend, passend en relevant onderwijs voor alle leerlingen. Dat is de ambitie van het onderwijs. Kennisnet wil bijdragen aan excellent onderwijs dat kinderen uitdaagt om slim en creatief te zijn. Daarom is de missie van Kennisnet: *laat ict werken voor het onderwijs*. Met dit jaarverslag legt Kennisnet verantwoording af over hoe Kennisnet in 2014 heeft bijgedragen aan de effectieve inzet van ict in het onderwijs. In dit jaarverslag worden de activiteiten, effecten, waardering en context van het afgelopen jaar beschreven. Ook wordt aandacht besteed aan de middelen die hiervoor zijn ingezet.

2014 was voor Kennisnet een uitdagend jaar. Het onderwijs wil verder personaliseren, meer kwaliteit leveren en anders verantwoording afleggen aan ouders, overheid en samenleving. Ict is nodig om deze doelen te bereiken. Het onderwijs is samen met het ministerie van OCW en marktpartijen bezig om dit vorm te geven. Door samen te werken, in bijvoorbeeld het Doorbraakproject Onderwijs & ict, iECK en SION, maar ook door duidelijke eisen op tafel te leggen richting leveranciers. Zo krijgt het onderwijs meer vat op haar ambitie en de middelen die nodig zijn om deze te realiseren. Kennisnet is nauw betrokken bij deze initiatieven, ondersteunt het onderwijs door kennis over wat (waarom) werkt in te brengen en levert voorzieningen.

Vanwege een forse subsidietaakstelling en om de organisatie aan te laten sluiten bij de veranderingen in het onderwijs was Kennisnet genoodzaakt te reorganiseren. Dit heeft een grote impact gehad op de organisatie en op de medewerkers. Toch zijn de meeste doelstellingen (ruim) behaald. Wel zijn de (marketing)inspanningen op een aantal activiteiten die niet meer pasten binnen de nieuwe koers, afgebouwd. Dat heeft effect gehad op de bijbehorende doelstellingen.

Per 1 januari 2015 staat er een nieuwe organisatie die de schoolbesturen op een effectieve en efficiënte manier kan ondersteunen. Het doel waar Kennisnet aan werkt is helder. Onderwijs dat past bij het vermogen, de leerkenmerken en de individuele leerbehoefte van elke leerling en dat elk kind voorbereidt op zijn of haar toekomst. Daarom laat Kennisnet ict werken voor het onderwijs. Het onderwijs heeft voor 2015 (en verder), sterker nog dan in voorgaande jaren, de strategische agenda van Kennisnet bepaald. De sectorraden hebben hierbij een centrale rol gehad. Met en namens hun leden formuleren zij de ambities van het onderwijs. Kennisnet is en blijft verantwoordelijk voor een landelijke basis ict-infrastructuur, het verbeteren van de beschikbaarheid van relevante kennis en het opzetten of ondersteunen van programma's op sectoraal niveau.

Wij hebben er vertrouwen in dat wij in 2015 deze verantwoordelijkheid waar kunnen maken. De resultaten die in het afgelopen jaar zijn neergezet, bevestigen dat wij dit, in samenwerking met andere partijen, waar kunnen maken.

Toine Maes en Marianne Mulder

Directie Kennisnet

Inhoud

1. ONDERWIJS IN BEWEGING	1
1.1. Personaliseren: Maatwerk en differentiëren	1
1.2. Professionaliseren: Kwaliteit.....	2
1.3. Presteren: Opbrengsten en verantwoording	2
1.4. Probleemloos ict-gebruik: Doorbraken	3
2. WAARDERING VAN KENNISNET	4
2.1. Algemeen beeld van Kennisnet	4
2.2. Bekendheid van Kennisnet.....	4
2.3. Kwaliteitsindex.....	5
2.4. Totaaloordeel.....	7
2.5. Standaarden	7
3. ACTIVITEITEN IN 2014	8
3.1. Overzicht activiteiten	9
3.2. Voorzieningen en Standaarden	10
3.3. Expertise	19
3.4. Innovatie.....	28
4. ORGANISATIE KENNISNET	31
4.1. Missie.....	31
4.2. Governance	31
4.3. Raad van toezicht	31
4.4. Corporate communicatie en public affairs.....	32
4.5. Internationaal.....	32
4.6. Organisatieontwikkelingen.....	33
4.7. Personeel	33
5. FINANCIËN	35
5.1. Staat van baten en lasten stichting Kennisnet 2014.....	35
5.2. Baten.....	36
5.3. Lasten	36
5.4. Saldo staat van baten en lasten.....	36

1. Onderwijs in beweging

2014 was een dynamisch jaar. Het onderwijs zet door op de ambitie om de kwaliteit te verbeteren, het onderwijs te personaliseren en doelmatiger te werken. Ict speelt bij deze ambities een belangrijke rol. Ict helpt leraren en bestuurders om het onderwijs te versterken. Leerlingen vinden dat ict motiveert en het heeft een positief effect op hun leerrendement. Voor managers en bestuurders is ict vanzelfsprekend in het organiseren, sturen en verantwoorden van hun onderwijs. In de woorden van het bestuursakkoord PO: "*De inzet van ict is [...] een strategische keuze geworden*"¹.

De aandacht van ict voor het onderwijs was duidelijk te merken in 2014, een jaar waarin ict en onderwijs niet alleen veelbesproken was op scholen maar ook regelmatig de koppen van de kranten haalde. De discussie over ict in het onderwijs is nog nooit zo intensief gevoerd geweest. Het onderwijs neemt steeds meer de leiding in deze discussie, formuleert haar behoeftes en beïnvloedt zo de ontwikkelingen in de markt.

1.1. Personaliseren: Maatwerk en differentiëren

Het onderwijs wil alle leerlingen meer mogelijkheden bieden hun talenten te ontwikkelen. Scholen en instellingen in het po, vo en mbo werken hard aan het realiseren van deze ambitie. En die ambitie blijft ook de komende jaren staan. Personaliseren is een ontwikkeling die wordt gekenmerkt door het meer centraal stellen van de leerling, het goed monitoren van leerresultaten en het daarop aanpassen van het onderwijsaanbod. Daarmee krijgen leraar en leerling meer keuzes en komen er meer mogelijkheden om te variëren. Leraren, schoolleiders en bestuurders willen onderwijs dat adaptief en activerend is en dat aansluit bij de leerbehoefte van de leerling.

De discussie is niet meer over óf het onderwijs moet personaliseren, maar over hoe dit het beste gedaan kan worden. De discussie is ook niet meer of ict hierbij belangrijk is, maar hoe ict het beste ingezet kan worden. Kennisnet ondersteunt de sectoren bij het waarmaken van de ambities zoals vastgelegd in de sector- en bestuursakkoorden. Zo heeft Kennisnet een bijdrage geleverd aan het project Leerling2020 van de VO-raad en bij het verder vormgeven van de sectorale vraagsturing op leermiddelen. Kennisnet ondersteunt het Doorbraakproject Onderwijs & ict, een gezamenlijk initiatief van de PO-raad, de VO-raad en de ministeries van EZ en OCW, bij het realiseren van een versnelling bij het personaliseren van het onderwijs met ict.

Kennisnet is bovendien actief in het begeleiden en stimuleren van innovatieve initiatieven en de vertaling van ervaringen naar het gehele onderwijs. Een voorbeeld hiervan is de begeleiding door Kennisnet van scholen die meer gepersonaliseerd willen werken, zoals binnen het Pleion-netwerk. Kennis die in deze trajecten is opgedaan is door Kennisnet gedeeld met het onderwijs. Daarnaast zijn innovatieve onderwerpen als linked data, digitaal toetsen en Maker Education bestudeerd en beschreven om het onderwijs te helpen in het bepalen van de volgende stappen. Op basis van hiervan is het trendrapport up-to-date gehouden en aangevuld met relevante expertise en voorbeelden.

De voorzieningen die Kennisnet ontwikkelt en beheert maken deel uit van de basisinfrastructuur die nodig is om het personaliseren te ondersteunen. Er is steeds meer vraag naar deze voorzieningen. Platforms zoals Edurep en de Kennisnet Federatie hebben in 2014 het gebruik sterk zien toenemen.

Daarnaast heeft Kennisnet een rol gehad in het waarborgen van de privacy van leerlingen. Hoe groot de meerwaarde van ict ook is, het is van groot belang om goed om te gaan met (persoonlijke) gegevens van leerlingen. In de maand van de privacy is hier veel aandacht voor gegeneerd in het onderwijs. Een item in het RTL-nieuws heeft het thema definitief hoog op de bestuurlijke agenda gezet. Op dit punt heeft Kennisnet de sectorraden ondersteund in de gesprekken met de uitgevers en softwareleveranciers. Op korte termijn moeten afspraken tussen het onderwijs en private partijen worden aangescherpt, dit krijgt vorm binnen het doorbraakproject. Daarnaast is verder gewerkt aan technische oplossingen en afspraken waarbij de gegevens die uitgevers van scholen krijgen niet meer te herleiden zijn tot individuele leerlingen.

¹ Bestuursakkoord (PO-raad, ministerie van OCW, 2014)

1.2. Professionaliseren: Kwaliteit

Het sectorakkoord vo vat dit thema kernachtig samen: *"Om te kunnen werken aan talentontwikkeling van leerlingen is het nodig dat leraren ook in staat zijn en in staat gesteld worden om daar optimaal hun bijdrage aan te leveren. De kwaliteit van het onderwijs wordt immers in belangrijke mate bepaald door de kwaliteit van de leraren."*² Personaliseren vraagt veel van leraren en hun vaardigheden. Naast didactische en pedagogische vaardigheden worden ict-vaardigheden steeds noodzakelijker voor de leraar. Immers, alleen een ict-vaardige leraar kan ict effectief inzetten in de klas. Het is niet voor niets dat in het bestuursakkoord po de ict-basisvaardigheden van leraren expliciet aan het begin worden benoemd. Ook de brief die de staatsecretaris in mei aan de Tweede Kamer stuurde spreekt hierover: *"Leraren moeten [...] toegerust zijn om goed om te gaan met de mogelijkheden die digitalisering biedt"*³.

De sectorraden hebben in 2014 aangegeven dat professionalisering van de leraren de verantwoordelijkheid is van het onderwijs zelf en dat de pabo's en de scholen hierin de leidende rol hebben. Kennisnet hoeft hier geen extra instrumenten of expertise voor aan te bieden. Wel kan Kennisnet op een aantal specifieke ict-onderdelen een bijdrage leveren. Zoals bijvoorbeeld gedaan is met het kader voor ict-bekwaamheid. De sectorraden hebben aangegeven dat Kennisnet geen ondersteuning hoeft te bieden aan individuele scholen of instellingen. In aanloop naar de veranderingen in de meerjarenkoers heeft Kennisnet daarom haar activiteiten op dit thema in 2014 afgebouwd. Wel blijft Kennisnet een expertisefunctie vervullen om de mogelijkheden van ict op verschillende manieren onder de aandacht te brengen van leraren, managers en bestuurders. Dit is onder andere gedaan via webinars, met sessies op De Verdieping, in de SamenDeskundiger-netwerken, en met het bundelen van beschikbare kennis en expertise in publicaties. Ook is Kennisnet actief om samen met andere partijen scholen te bereiken, bijvoorbeeld door het ondersteunen van School aan Zet en het samen met NRO en de Onderwijscoöperatie ontsluiten van (wetenschappelijke) kennis via Leraar24.

1.3. Presteren: Opbrengsten en verantwoording

Het bestuursakkoord po begint met het uitspreken van deze ambitie: *"De school biedt onderwijs van hoge kwaliteit"*⁴. Ook het akkoord voor het vo opent met dit thema: *"Het voortgezet onderwijs moet, kan én wil verder verbeteren"*⁵. In het Bestuursakkoord mbo 2014 is door het mbo veel focus gelegd op kwaliteitsplannen en kwaliteitsafspraken. Kwaliteit en onderwijsopbrengsten zijn, naast personaliseren, sleutelwoorden voor het onderwijs. Ict helpt bij het doelmatig organiseren en bij het transparant verantwoorden van het onderwijs. Ook op dit punt heeft de sector in 2014 grote stappen gezet. Bijvoorbeeld in het programma SION. In de woorden van de staatssecretaris: *"In het Samenwerkingsplatform Informatie Onderwijs (SION) wordt gewerkt aan een meer efficiënte gegevenswisseling tussen partijen in het onderwijsdomein. Dit leidt tot minder administratieve lasten, lagere kosten voor ict-voorzieningen, meer inzicht in het eigen functioneren en de gerealiseerde kwaliteit en een hogere transparantie en daardoor betere publieke verantwoording"*⁶.

SION is ook een goed voorbeeld van een programma waarin alle relevante partijen samenwerken om het onderwijs te verbeteren. Het is een samenwerkingsverband van de zes sectorraden (de PO-Raad, VO-raad, MBO Raad, AOC Raad, de Vereniging Hogescholen en VSNU), hun uitvoerders (Kennisnet, Schoolinfo, saMBO-ICT en SURF) en het ministerie. Kennisnet heeft samen met SURF gewerkt aan de voorziening digitaal ondertekenen, waarmee het administratieve proces doelmatiger kan worden ingericht. Daarnaast zijn Vensters voor Verantwoording, Scholen op de kaart (Vensters PO) en MBO Transparant manieren waarop bestuurders hun resultaten verantwoorden. Met deze middelen kunnen schoolleiders en besturen de administratieve lasten verminderen, eenvoudiger over betere stuurinformatie beschikken, zich vergelijken met anderen en transparant zijn over bereikte resultaten en ingezette middelen. Kennisnet speelt een rol in zowel het realiseren als het beheer van deze diensten.

² Sectorakkoord VO (Ministerie van OCW, 2014)

³ Brief 'Onderwijs persoonlijker maken met ict', ministerie van OCW, 2014

⁴ Bestuursakkoord (PO-raad, ministerie van OCW, 2014)

⁵ Sectorakkoord VO (Ministerie van OCW, 2014)

⁶ Brief 'Onderwijs persoonlijker maken met ict', ministerie van OCW, 2014

1.4. Probleemloos ict-gebruik: Doorbraken

Het belang van ict wordt volop erkend door de verschillende sectoren. Het is noodzakelijk om het onderwijs persoonlijker te maken en slimmer te organiseren. Maar deze middelen werken alleen als de basis stevig staat. Een betrouwbare en flexibele infrastructuur is nodig om ict in te zetten in de klas en in de organisatie van het leren. Zonder deze basis kan het onderwijs niet profiteren van mogelijkheden zoals gepersonaliseerde leermaterialen en verrijkte stuurinformatie. Ook de raden en het ministerie van OCW zien deze noodzaak. De ict-infrastructuur heeft dan ook een belangrijke plaats gekregen in het gezamenlijke doorbraakproject.

Om dit te bereiken is samenwerking nodig tussen sectorraden, leveranciers, scholen en het ministerie. Alleen in gezamenlijkheid kan op dit punt een doorbraak komen. Kennisnet ondersteunt scholen en sectoren hierbij. Zo is informatie beschikbaar gesteld over het gebruik van technologie in het onderwijs en heeft het trendrapport in kaart gebracht welke kansen ict-ontwikkelingen bieden voor het onderwijs in de komende jaren. Ook levert Kennisnet infrastructuur om instellingen te ondersteunen. Een voorbeeld hiervan is het mbo, waar in samenspraak met saMBO-ICT een gemeenschappelijke basisvoorziening gerealiseerd wordt voor clouddiensten door Kennisnet en Surfnet (MBOcloud-hub). Een ander voorbeeld is de Kennisnet Federatie. De explosieve groei van dit platform laat de behoefte zien die scholen hebben aan een betrouwbare en gebruiksvriendelijke ict-infrastructuur.

2. Waardering van Kennisnet

Het bereik, de waardering en het gebruik van Kennisnet en haar diensten en producten wordt op diverse manieren in beeld gebracht. Het klanttevredenheidsonderzoek wordt elk jaar door een extern onderzoeksbureau uitgevoerd en meet de bekendheid en tevredenheid onder leraren en leidinggevenden over Kennisnet en een groot aantal Kennisnet-diensten. Het is daarmee de basis van de kwaliteitsindex van Kennisnet. Dit onderzoek wordt aangevuld met metingen die voor specifieke diensten worden gedaan. Zo wordt elk jaar onder andere het bereik van onderwijsstandaarden onderzocht en gekeken naar de tevredenheid over Edustandaard.

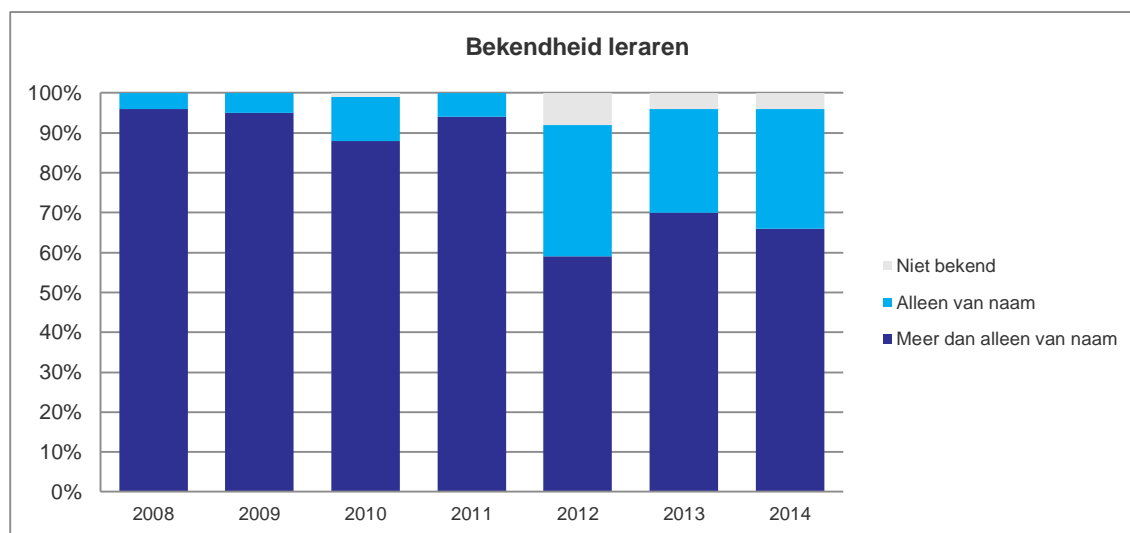
De resultaten van deze onderzoeken zijn meegenomen in de voorbereiding van het meerjarenplan en het jaarplan 2015. In het algemeen is de waardering van Kennisnet en de activiteiten goed en in lijn met het beeld van de afgelopen jaren. Eén van de uitdagingen is het verbeteren van de aansluiting tussen Kennisnet en het onderwijs. Terwijl tegelijkertijd diensten die gericht waren op individuele scholen worden afgebouwd. Dit vraagt om een goede samenwerking met de sectorraden, en een heldere communicatie over wat het onderwijs wel en niet van Kennisnet kan verwachten.

2.1. Algemeen beeld van Kennisnet

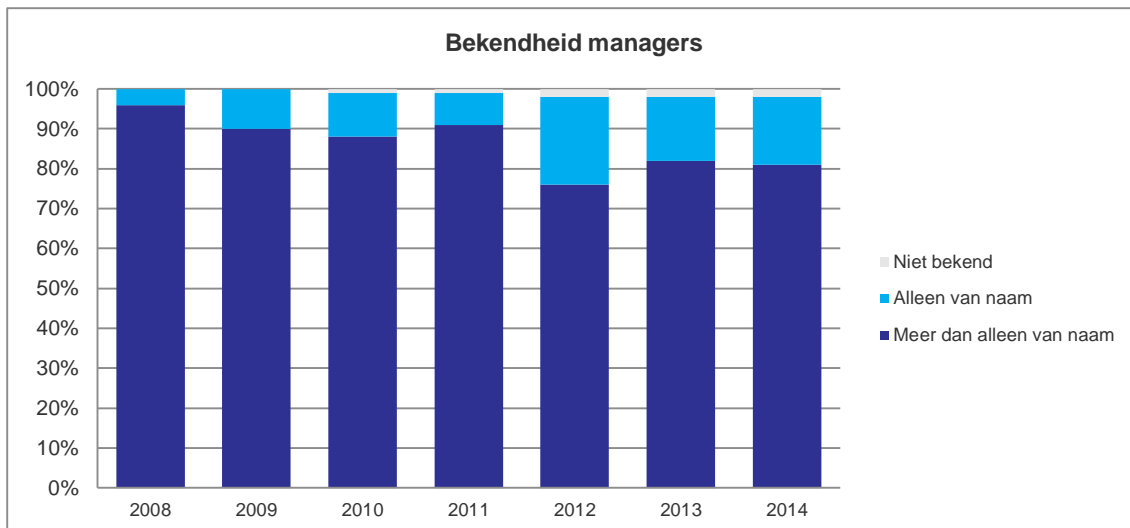
Uit het klanttevredenheidsonderzoek blijkt dat leraren en leidinggevenden tevreden zijn over het aanbod van Kennisnet. De informatie van Kennisnet is volgens de meerderheid van de leraren en managers actueel, inhoudelijk sterk, relevant en toekomstgericht. De leraren uit het primair onderwijs zijn hier het meest tevreden over. Van alle diensten van Kennisnet is de website de meest gebruikte. Dit is zowel in het primair en voortgezet onderwijs als in het middelbaar beroepsonderwijs. De bekendheid ligt voor veel diensten weer op het niveau van 2012 of net erboven. Er zijn geen diensten die een cijfer lager dan een 6,9 krijgen. Dit betekent dus dat alle diensten een ruime voldoende scoren. Leraren en managers zijn vooral tevreden over de deskundigheid van Kennisnet, gevolgd door de onafhankelijkheid van Kennisnet. Iets minder positief zijn ze over de klantgerichtheid, inlevingsvermogen en ondersteuning vanuit Kennisnet.

2.2. Bekendheid van Kennisnet

Bijna alle leraren en managers kennen Kennisnet. Men is vooral binnen het primair onderwijs goed op de hoogte van Kennisnet en haar activiteiten. De bekendheid is niet significant gestegen ten opzichte van vorig jaar. In totaal is 96% van de leraren en 98% van de managers bekend met Kennisnet. 66% van de leraren en 81% van de managers kent Kennisnet meer dan alleen van naam.⁷

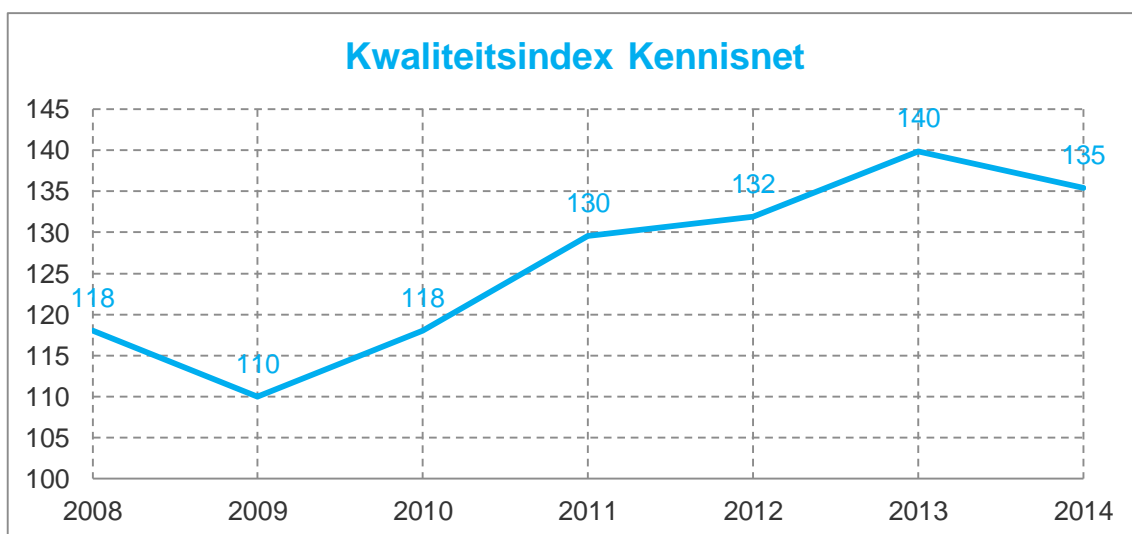
⁷ In de grafieken is in 2012 de overgang te zien van telefonisch enquêteren naar online enquêteren, waarbij respondenten in de online methode eerder (kritischer) aangeven of ze bekend zijn met Kennisnet.

2.3. Kwaliteitsindex

In het klanttevredenheidsonderzoek is gevraagd naar bekendheid en relevantie van Kennisnet-diensten of -voorzieningen. Alleen de leraren of managers die bekend zijn met een dienst of voorziening krijgen de vraag in hoeverre deze relevant is voor zijn of haar schoolwerkzaamheden.

De bekendheid en relevantie van verschillende diensten wordt gecombineerd tot de zogenoemde kwaliteitsindex, die al vanaf 2005 wordt berekend. De kwaliteitsindex is gebaseerd op een aantal specifieke diensten per sector en per doelgroep. Dit jaar is er een daling te zien in de index van 140 naar 135. Dit komt vooral door de daling in het mbo (132 → 126) en in het po (148 → 144). Het vo daalde licht (139 → 137). De daling voor het po betreft vooral de diensten Leraar24, Wikiwijs en het totaalcijfer van Kennisnet door leraren. Voor Leraar24 en het totaalcijfer van Kennisnet daalde de relevantie van een 8 naar een 7. De bekendheid van Wikiwijs daalde met ruim 10%. In het vo komt de verschuiving door de sterk afgenomen bekendheid van de communities. Dit wordt echter deels gecompenseerd door de stijging in de relevantie van de publicaties voor managers. In het mbo zijn het vooral de managers die aangeven de presentaties en de publicaties minder goed te kennen en te waarderen. Bij de leraren daalt de relevantie van de communities. De index komt daarmee uit op een score die vergelijkbaar is met 2012 (132).

De tabel voor de drie sectoren ziet er als volgt uit:

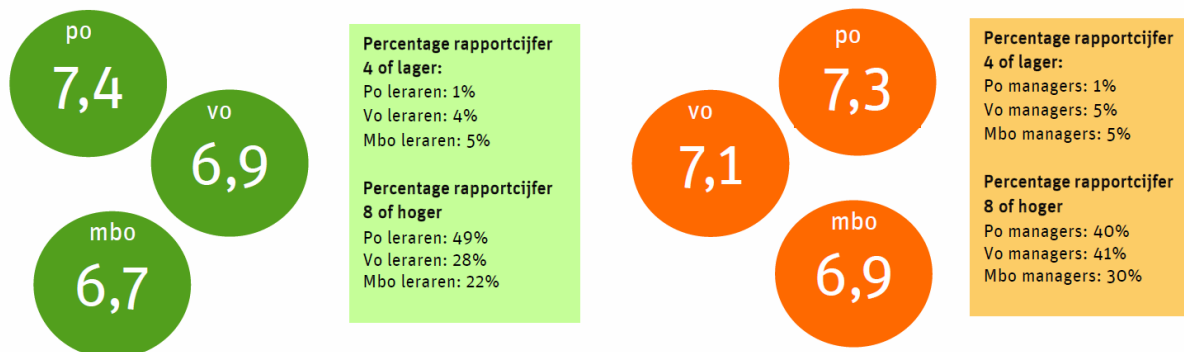
po		2014 % Bekend	2014 relevant (mediaan)	2014	2013 % Bekend	2013 relevant (mediaan)	2013
Docent	Kennisnet.nl	79%	7	149	85%	7	155
	Leraar24	66%	7	136	72%	8	152
	Wikiwijs	51%	7	121	64%	7	134
	Communities ism digitale school	49%	8	129	57%	7	127
	Totaalcijfer Kennisnet	98%	7	168	99%	8	179
Managers	Kennisnet.nl	84%	7	154	88%	7	158
	Presentaties, bijeenkomsten of workshops	64%	7	134	60%	7	130
	Publicaties	63%	7	133	62%	7	132
	Totaalcijfer Kennisnet	99%	7	169	99%	7	169
Index po				144			148

vo		2014 % Bekend	2014 relevant (mediaan)	2014	2013 % Bekend	2013 relevant (mediaan)	2013
Docent	Kennisnet.nl	70%	7	140	75%	7	145
	Leraar24	52%	7	122	52%	7	122
	Wikiwijs	55%	7	125	57%	7	127
	Communities i.s.m. digitale school	37%	7	107	54%	7	124
	Totaalcijfer	96%	7	166	96%	7	166
Managers	Kennisnet.nl	74%	7	144	75%	7	145
	Presentaties, bijeenkomsten of workshops	55%	7	125	56%	7.5	131
	Publicaties	57%	8	137	55%	7	125
	Totaalcijfer Kennisnet	98%	7	168	99%	7	169
Index vo				137			139

mbo		2014 % Bekend	2014 relevant (mediaan)	2014	2013 % Bekend	2013 relevant (mediaan)	2013
Docent	Kennisnet.nl	60%	7	130	63%	7	133
	Leraar24	44%	7	114	37%	7	107
	Wikiwijs	44%	7	114	40%	7	110
	Communities Kennisnet	20%	6	80	21%	7	91
	Totaalcijfer	93%	7	163	92%	7	162
Managers	Kennisnet.nl	68%	7	138	79%	7	149
	Presentaties, bijeenkomsten of workshops	47%	7	117	61%	8	141
	Publicaties	36%	7	106	51%	7.5	126
	Totaalcijfer Kennisnet	98%	7	168	97%	7	167
Index mbo				126			132

2.4. Totaaloordeel

De leraren in het primair, voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs geven het aanbod van Kennisnet respectievelijk een 7,4, 6,9 en 6,7. Het totaaloordeel over het aanbod van Kennisnet is daarmee vrijwel gelijk aan 2013. Ook de managers in het primair, voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs geven het aanbod van Kennisnet een ruime voldoende, namelijk een 7,3, 7,1 en 6,9. Deze waardering is vergelijkbaar met 2013. Kennisnet scoort ook goed als gekeken wordt naar de extremen. 1%-5% van de respondenten is ontevreden en geeft Kennisnet een 4 of lager. Daarentegen geven veel respondenten, 22%-49%, Kennisnet een zeer goed cijfer. Vooral de po-leraren en -managers en de vo-managers zijn positief over Kennisnet. Deze cijfers zijn daarmee vergelijkbaar met vorig jaar.

2.5. Standaarden

Naast een algemeen klanttevredenheidsonderzoek voor heel Kennisnet is ook een specifiek tevredenheidsonderzoek uitgevoerd door Bureau Edustandaard. Kennisnet en SURF vormen het bureau van Edustandaard en zorgen ervoor dat alle belanghebbenden kunnen meepraten en hun verantwoordelijkheid kunnen nemen in het toepassen van de gemeenschappelijke architectuur en de standaarden. In dit onderzoek is partners gevraagd naar het belang van onderwijsstandaarden en het functioneren van Bureau Edustandaard.

De partners van Edustandaard kunnen zich in 2014 goed vinden in de stelling dat de afspraken en standaarden van Edustandaard belangrijk zijn voor het onderwijs (2014: 8,3; 2013: 7,5). Respondenten geven aan dat zonder een set van afspraken uitwisseling niet mogelijk is en dat standaarden het werkproces vergemakkelijken. Bijna tweederde van de respondenten ziet dat de onderwijsstandaarden daadwerkelijk worden gebruikt door het onderwijs (69%). Over het gebruik van de afspraken en standaarden binnen de eigen organisatie zijn de partners nog positiever dan over het gebruik in de rest van het onderwijs. In de toelichting geven respondenten aan dat de standaarden in enkele processen worden gebruikt, zoals impliciet via Wikiwijsleermiddelenplein en via de Kennisnet Federatie, voor bepaalde koppelingen of als opname in de architectuurvisie. Uit het onderzoek blijkt verder dat het gebruik van onderwijsstandaarden toeneemt.

Partners zijn positief over hoe belangrijk Edustandaard is als samenwerkingsplatform voor het onderwijs. Gemiddeld krijgt Edustandaard een 7,5 (2013: 7,2). Ook zijn zij positief over de ondersteuning van Bureau Edustandaard in het beheer en gebruik van standaarden (2014: 7,4). De partners constateren dat bij het bureau veel kennis aanwezig is, maar weten niet altijd hun weg te vinden naar deze kennis. Alleen de beoordeling over het beantwoorden van vragen valt wat lager uit dan vorig jaar; partners zijn vaker neutraal, in plaats van uitgesproken positief, in hun waardering voor deze dienstverlening (2014: 68,4%, 2013: 87,1%).

3. Activiteiten in 2014

Zoals uit dit verslag blijkt zijn de meeste doelstellingen behaald. Voor een aantal activiteiten uit het Jaarplan 2014 die niet meer pasten bij de nieuwe positionering en de nieuwe koers van Kennisnet zijn de (marketing) inspanningen in de loop van 2014 teruggebracht. Ook zijn als gevolg van de reorganisatie boventallige medewerkers, vanaf halverwege 2014, Kennisnet gaan verlaten. Hun werkzaamheden zijn deels opgevangen, maar het heeft wel impact gehad op de resultaten. Dit is het bijvoorbeeld zichtbaar in het aantal adviesgesprekken en het aantal publicaties. Van de 34 activiteiten is voor 31 activiteiten de doelstellingen behaald.

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de activiteiten die zijn opgenomen in het jaarplan 2014. Per activiteit wordt gerapporteerd op concrete resultaten. Deze resultaten worden met de volgende symbolen samengevat:

- 😊 De jaardoelstelling voor deze activiteit is (ruim) gehaald of wijkt, bij kwantitatieve doelstellingen, maximaal 5% negatief af.
- 😞 Het resultaat op deze activiteit is niet behaald of wijkt, bij kwantitatieve doelstellingen, meer dan 5% negatief af op de doelstelling.

Bij het bespreken van de activiteiten wordt eerst het *doel* van de activiteit beschreven. Ook wordt, waar relevant, kort aangegeven van de *rol* is van Kennisnet. Daarna wordt *cursief* een totaaloverzicht van de behaalde resultaten gegeven.

Voorbeeld:

ACTIVITEIT:

Kennisnet Federatie

De Kennisnet Federatie maakt het mogelijk voor leraren, leerlingen en managers om via verschillende omgevingen toegang te krijgen tot collecties en diensten (single sign-on). De federatie is een voorziening van Kennisnet.

😊 RESULTATEN (voorbeeld):

De Kennisnet Federatie heeft een zeer goed jaar gehad. De groei in het gebruik van de dienst is een gevolg van scholen die steeds meer gebruik maken van digitaal leermateriaal. De diverse partijen in de educatieve contentketen zien de noodzaak om de toegang van het materiaal goed te regelen. Een single sign-on oplossing sluit daar goed bij aan en Kennisnet is hierbij de onafhankelijke en betrouwbare partij om dit te realiseren. De inspanningen, in samenwerking met ketenpartijen, ten aanzien van het verder standaardiseren van toegang vormen de basis van de voorzettende groei.

Er zijn totaal ruim 12,5 miljoen authenticaties geweest op de federatie in 2014. Het aantal authenticaties is daarmee ruim (50%) boven de prognose van 8,4 miljoen authenticaties voor 2014 die in het halfjaarverslag is afgegeven. Het is ruim tweemaal zo veel als vorig jaar. Naast de federatieve authenticaties zijn er in 2014 ruim 5,5 miljoen authenticaties geweest met entree accounts. Ook dit is boven verwachting.

In het vo en mbo zijn nu (bijna) alle scholen aangesloten en is in dat opzicht weinig groei mogelijk. In het po zijn nog wel scholen om aan te sluiten. Daarom zijn nieuwe afspraken gemaakt met ketenpartijen, om via hen in 2015 nog meer scholen aan te sluiten. In totaal zijn er nu 960 po-, 793 vo- en 61 mbo-scholen aangesloten.

3.1. Overzicht activiteiten

In het onderstaande overzicht zijn de statussen van de activiteiten weergegeven. In de volgende paragrafen wordt per activiteit *cursief* een toelichting gegeven op de behaalde resultaten.

Omschrijving		
Voorzieningen en Standaarden		
Realiseren van platforms en diensten op de ontbrekende schakels in zowel de leermiddelen - als administratieve keten	6	1
Ontwikkelen van breed gedragen open onderwijsstandaarden, deze te implementeren in eigen platforms en diensten en ketenpartners te ondersteunen bij implementatie via Edustandaard	4	
Samen met partners realiseren van inspirerende, thematische eindgebruikersdiensten	3	1
Met technische expertise en schaalvoordeel sectorale voorzieningen van onderwijspartners realiseren	2	
Expertise		
Ontwikkelen, verbinden en contextualiseren van (wetenschappelijk) onderbouwde kennis over wat wel en niet werkt met ict in het onderwijs	3	
Delen van de verworven kennis met het onderwijs, toegesneden op het ritme en de thematiek van de betreffende onderwijssector en instellingen	2	1
Geven van onafhankelijk advies op (boven)sectoraal niveau om met ict onderwijsambities te realiseren	2	
Ondersteuning en facilitering van sectorbrede of sectoroverstijgende initiatieven met mankracht en expertise	4	
Innovatie		
Verkennen en beoordelen van de toepasbaarheid van nieuwe technologieën binnen het onderwijs	2	
Ontwikkelen en in de praktijk brengen van nieuwe concepten samen met het onderwijs	1	
Uitdragen van opgedane kennis en ervaring die de praktijk raken en het onderwijs stimuleren	1	
Versterken van de innovatiekracht van de instelling door het proces van continue vernieuwing en innovatie te borgen en te expliciteren	1	

3.2. Voorzieningen en Standaarden

Kennisnet ontwikkelt en beheert generieke *voorzieningen* om ict te laten renderen in het onderwijs. Kennisnet realiseert platformdiensten die de landelijke infrastructuur completeren en aanbieders en instellingen bij elkaar brengen. Daarbij is het onderscheid te maken tussen platformdiensten als Edurep en de Kennisnet federatie (die ervoor zorgen dat andere aanbieders hun diensten beter toegankelijk kunnen maken voor het onderwijs) en de diensten die Kennisnet direct – al dan niet met partners – aan scholen levert, zoals Leraar24 en WikiwijsLeermiddelenplein. Daarnaast ontwikkelt en beheert Kennisnet met relevante partijen open standaarden.

Realiseren van Platforms en diensten op de ontbrekende schakels in zowel de leermiddelen - als administratieve keten

Edurep, Bron Metadata Editor en MetaPlus

Edurep maakt het mogelijk om gelijktijdig meerdere collecties leermateriaal te doorzoeken en/of te tonen, bijvoorbeeld vanuit verschillende elektronische leeromgevingen, maar ook vanuit webdiensten. De Bron Metadata Editor heeft als doel om het metadateren van lesmateriaal makkelijker te maken door het faciliteren van collectie-eigenaren. MetaPlus is gericht op individuele gebruikers die metadata willen aanvullen.

😊 Voor Edurep was 2014 een goed jaar waarin het aantal collecties en omgevingen dat gebruik maakt van Edurep fors is gestegen. Ook de doorontwikkeling van Edurep is goed verlopen. Een van de speerpunten was het gebruiksvriendelijker maken van Edurep, wat onder andere bereikt is met de Edurep Widget. Een andere doelstelling was het herpositioneren van Edurep. Met het beschikbaar stellen van de volledige dataset aan gebruikers positioneert Edurep zich niet meer alleen als zoekmachine, maar als centrale databank voor gegevens over leermiddelen. Dit heeft ervoor gezorgd dat Edurep nu ook bruikbaar is voor toepassingen zoals MBOcloud, waarvoor Edurep de leermiddelencatalogus zal leveren. Gebruikers die via deze weg Edurep gebruiken halen alle informatie uit Edurep en leveren deze in hun eigen omgeving. Daarmee gebruiken ze wel de databank van Edurep zonder gebruik te maken van de zoekfunctie. Deze keuze voor vooral gemaakt om het combineren van de data met eigen data van de gebruiker. Zo kunnen ze meer functionaliteit bieden.

- Het aantal collecties in Edurep is in 2014 gestegen met zeven. De jaardoelstelling van vier nieuwe aanbieders is ruimschoots behaald.
- In het jaarplan was het doel dat zes nieuwe omgevingen gebruik zouden maken van Edurep. Als gevolg van het succes van de widget is in het halfjaarverslag de ambitie bijgesteld. De nieuwe prognose was om in 2014 vier afnemers aan te sluiten via een maatwerk-aansluiting en 70 via de widget. Er zijn in 2014 in totaal 145 widget-afnemers bijgekomen en drie nieuwe maatwerk-afnemers. De maatwerk-aansluitingen zijn duidelijk minder populair dan de (vernieuwde) widget.
- In totaal zijn er in 2014 ruim 43 miljoen zoekopdrachten ingevoerd. Dit is vergelijkbaar met het niveau van vorig jaar. De beoogde stijging van 25% is niet behaald. Dit is deels te verklaren doordat een aantal grote bestaande aansluitingen is overgeschakeld naar het gebruik van de volledige dataset en daarmee niet meer zoeken via Edurep. Ook wordt er steeds beter en efficiënter gezocht door de gebruikers. Hierdoor neemt het aantal benodigde opdrachten om een zoekvraag te beantwoorden af.

MetaPlus liep in 2014 bijzonder goed. Er zijn in totaal circa 5.000 extra metadata-records toegevoegd aan de collectie. Dit is flink hoger dan in de halfjaarrapportage bijgestelde verwachting van 3.000 records en de doelstelling uit het jaarplan van 1.300 records.

Bron Metadata Editor (BME) heeft helaas de doelstelling niet gehaald om de dienst bij drie collectie-eigenaren te implementeren. Er zijn in 2014 geen collectie-eigenaren gevonden die behoefte hebben aan de mogelijkheden van de Bron Metadata Editor. Kennisnet zal in overleg met ketenpartijen bezien of en op welke wijze de Bron Metadata Editor in de toekomst een rol kan spelen in de keten.

In de zomer heeft Kennisnet een groot Metaplus/BME-project uitgevoerd. Naast de selectie van een nieuwe softwarebeheerpartij en veel code-optimalisaties heeft het projectteam in nauwe samenwerking

met Groen Kennisnet verschillende functionele verbeteringen toegevoegd. Dit zijn onder andere Bulkmetadatering, Vrije trefwoorden, een HBO tabblad en Templates waarmee opgeslagen sets van metadata eenvoudig kunnen worden toegekend aan individuele leerobjecten. Tevens is Metaplus nu gekoppeld aan de OnderwijsBegrippenKader API, waardoor het altijd beschikt over de nieuwste vocabulaires.

Overstapservice Onderwijs

Via de Overstapservice Onderwijs kunnen instellingen in het po hun leerling dossiers veilig en betrouwbaar onderling en naar het vo overdragen. Kennisnet verzorgt de doorontwikkeling en beheer van het trafficcenter voor OSO.

☺ *Het beheer van het trafficcenter van de Overstapservice Onderwijs liep conform de gemaakte afspraken. Kennisnet heeft per 1 januari 2015 de volledige verantwoordelijkheid voor OSO op zich genomen. Het door Kennisnet opgestelde beheerplan is geaccordeerd door de raden en het ministerie van OCW. In het laatste kwartaal is gewerkt aan inrichting van de organisatie. Ook zijn de werkzaamheden van Schoolinfo naar Kennisnet overgedragen.*

Kennisnet Federatie

De Kennisnet Federatie maakt het mogelijk voor leraren, leerlingen en managers om via verschillende omgevingen toegang te krijgen tot collecties en diensten (single sign-on). Kennisnet is eigenaar van deze voorziening.

☺ *De Kennisnet Federatie heeft een zeer goed jaar gehad. De groei in het gebruik van de dienst is een gevolg van scholen die steeds meer gebruik maken van digitaal leermateriaal. De diverse partijen in de educatieve contentketen zien de noodzaak om de toegang van het materiaal goed te regelen. Een single sign-on oplossing sluit daar goed bij aan en Kennisnet is hierbij de onafhankelijke en betrouwbare partij om dit te realiseren. De inspanningen, in samenwerking met ketenpartijen, ten aanzien van het verder standaardiseren van toegang vormen de basis van de voorzettende groei.*

Er zijn totaal ruim 12,5 miljoen authenticaties geweest op de federatie in 2014. Het aantal authenticaties is daarmee ruim (50%) boven de prognose van 8,4 miljoen authenticaties voor 2014 die in het halfjaarverslag is afgegeven. Het is ruim tweemaal zo veel als vorig jaar. Naast de federatieve authenticaties zijn er in 2014 ruim 5,5 miljoen authenticaties geweest met entree accounts. Ook dit is boven verwachting.

In het vo en mbo zijn nu (bijna) alle scholen aangesloten en is in dat opzicht weinig groei mogelijk. In het po zijn nog wel scholen om aan te sluiten. Daarom zijn nieuwe afspraken gemaakt met ketenpartijen, om via hen in 2015 nog meer scholen aan te sluiten. In totaal zijn er nu 960 po-, 793 vo- en 61 mbo-scholen aangesloten.

Kids: Diploma Veilig Internet, Davindi, WatNou?, Kenny

Met het label Kids biedt Kennisnet leerlingen in het basisonderwijs de mogelijkheid om veilig te ontdekken wat internet te bieden heeft. Een onderdeel van dit label zijn onder meer Davindi, een zoekmachine voor kinderen die een werkstuk of spreekbeurt willen geven, WatNou?, digitale lesideeën voor actuele thema's, Kenny voor jonge kinderen en het Diploma Veilig Internet. Kennisnet is verantwoordelijk voor deze diensten en werkt vanuit de inhoud samen met andere organisaties.

☹ *Voor 2014 was een er ambitieuze doelstelling neergezet voor het Kids-label. Uiteindelijk is alleen voor het Diploma Veilig Internet de doelstelling gehaald. Als gevolg van de koerswijziging van Kennisnet is het label Kids vanaf 2015 niet langer een kernactiviteit van Kennisnet. Er is daarom besloten niet verder te investeren in de doorontwikkeling van het label. Ook zijn de marketing activiteiten afgebouwd.*

In totaal zijn er in 2014 ruim 2.1 miljoen bezoeken geweest aan Kennisnet Kids. Dit is 16% onder de doelstelling voor 2014. Ook het aantal zoekopdrachten in Davindi viel lager uit dan verwacht, met in totaal

ruim 850.000 opdrachten (15% onder doelstelling). Er zijn bijna 19.000 DVI-eindtoetsen gemaakt in 2014. Dat zijn ongeveer 4.000 eindtoetsen meer dan de prognose van 15.000, een verschil van ruim 60%. De stijging van het aantal afgenomen Diploma Veilig Internet-toetsen laat zien dat dit goed past bij de vraag van scholen in het mediawijs maken van leerlingen. Daarom wordt in 2015 gekeken naar mogelijkheden om dit product over te dragen aan een andere, bij voorkeur publieke, partij.

Er is een aantal nieuwe thema's toegevoegd aan WatNou?. Zoals bijvoorbeeld het thema 'Energie' in samenwerking met TechYourFuture. Samen met het CPNB is een het thema Kinderboekenweek opgeleverd. Ook zijn er thema's gekomen rond de Codeweek en rond mediawijsheid.

Eduroam

Door als school aan te sluiten op Eduroam kunnen leerlingen, leraren, onderwijsprofessionals en managers van deze onderwijsinstellingen automatisch met hun laptop, smartphone of tablet toegang krijgen tot Wi-Fi-netwerken op andere onderwijsinstellingen, maar ook tot andere aangesloten instellingen zoals bibliotheken, musea, BSO's en gemeenten. Kennisnet brengt Eduroam onder de aandacht van netwerkleveranciers en instellingen.

☺ De via Kennisnet aangesloten scholen op de centrale eduroamvoorzieningen van Surfnet zijn zeer tevreden en maken volop gebruik van de mogelijkheden hiervan. Er zijn nu 99 instellingen aangesloten. Het aantal leveranciers dat Eduroam meeneemt in hun aanbieding richting scholen is gestabiliseerd op twintig, vijftien meer dan de doelstelling uit het jaarplan. In samenwerking met de Digitale Steden Agenda gaat een aantal steden gebruik maken van Eduroam: Utrecht, Groningen, Tilburg en Eindhoven hebben besloten om hun gemeentelijke netwerken aan te sluiten.

Maandelijks worden meer dan 1 miljoen authenticaties afgehandeld over de door Kennisnet beheerde Eduroam koppeling. Uit deze cijfers blijkt dat gebruikers volop gebruik maken van de eenvoudige wijze van het verkrijgen van toegang tot Wi-Fi middels de Eduroam-standaard.

(Beheer van) Vensters voor Verantwoording, Scholen op de kaart, MBO Transparant

Deze voorzieningen helpen bestuurders om zich transparant te verantwoorden over de behaalde resultaten en ingezette middelen richting ouders en samenleving. Kennisnet beheert deze diensten.

☺ MBO Transparant is begin van 2014 gelanceerd voor een selecte groep gebruikers. Na een testfase is een aantal verbeteringen doorgevoerd. Daarna is de dienst op 8 september gelanceerd voor alle mbo-instellingen tijdens een MBO-diner. Omdat het belangrijk is dat alle instellingen de kans krijgen om een toelichting te schrijven op hun cijfers is hier twee maanden voor gereserveerd. De MBO Raad heeft de applicatie vervolgens in december gepresenteerd en opengesteld voor iedereen en er is een grote mate van tevredenheid in de sector over dit initiatief.

Het beheer van Vensters voor Verantwoording en Scholen op de kaart verloopt conform de gemaakte SLA-afspraken.

Samen met het onderwijs ontwikkelt Kennisnet een aantal nieuwe voorzieningen. Dit zijn:

- Nieuwe doorstroommonitoren voor het speciaal onderwijs en voor de Uitstroom naar Werk;
- Informatiekubus die mbo-instellingen inzicht geeft in macrodoelmatigheid;
- Teruggave beleids- en bekostigingsinformatie van DUO;
- Digitaal ondertekenen;
- Digitaal aanmelden.

☺ De binnen het SION-programma ontwikkelde **doorstroommonitor** ten behoeve van het speciaal onderwijs is opgeleverd. De gegevens uit deze monitoren worden nu door Schoolinfo gepresenteerd binnen Vensters voor Verantwoording. Voor de **uitstroommonitor naar werk** is een rapport opgeleverd met daarin de informatiebehoefte vanuit het onderwijsveld en de mogelijkheden voor levering. In overleg met OCW is op basis van het rapport bekeken welke gegevens met het CBS geleverd kunnen worden

aan het vso en ho.

In het eerste kwartaal heeft saMBO-ICT na een analyse door Kennisnet aangegeven dat er geen aparte **informatiekubus** voor uitstroom naar werk geleverd hoeft te worden aan het mbo, aangezien de stichting SBB (Samenwerking Beroepsonderwijs Bedrijfsleven) deze gegevens beschikbaar stelt via haar website.

Ten aanzien van de doorstroom binnen het onderwijs en de uitstroom naar werk, bestaat bij onderwijsinstellingen de behoefte om gegevens op persoonsniveau geleverd te krijgen. Deze gegevens (van oud-leerlingen) zijn nodig in het kader van wettelijke taken, zoals zorgplicht, adviesplicht, leerplicht en loopbaanoriëntatiebegeleiding. Na de zomer is een rapportage opgeleverd aan het ministerie van OCW waarin onderwijsinstellingen aangegeven hebben welke gegevens zij minimaal terug geleverd zouden willen krijgen op persoonsniveau.

Het programma Doorontwikkeling BRON neemt **de terugkoppeling van beleids- en bekostigingsinformatie naar onderwijsinstellingen** op in haar activiteiten naar aanleiding van de behoefteteanalyse die gemaakt is in SION. Hiermee is DUO verantwoordelijk geworden voor het ontwikkelen van deze voorziening en helpt Kennisnet vanuit SION de raden met advies.

Binnen SION is een voorziening voor **digitaal ondertekenen** ontworpen. In het vierde kwartaal is door de stuurgroep van SION besloten om deze voorziening te gaan ontwikkelen met het mbo als 'launching customer'.

In het derde kwartaal heeft de stuurgroep van SION besloten dat er op dit moment geen voorziening ingericht gaat worden voor het **digitaal aanmelden in het po en vo**. In het mbo en het ho is dit al wel mogelijk. De PO-Raad en VO-raad hebben aangegeven dat een dergelijke aanmeldvoorziening onvoldoende prioriteit heeft gezien de benodigde complexe (wets)wijzigingstrajecten.

Voor de **overdracht** van leerlinggegevens van het vo naar het mbo is binnen SION de gegevensstandaard van OSO aangevuld. Ook is een checklist opgesteld voor instellingen om te controleren of de huidige softwarepakketten juridisch correct en veilig uitwisselen. Deze checklist is overgedragen aan, en wordt ingezet door, de taskforce Informatiebeveiliging van saMBO-ICT.

Ontwikkelen van breed gedragen open onderwijsstandaarden, deze te implementeren in eigen platforms en diensten en ketenpartners te ondersteunen bij implementatie via Edustandaard

Onderwijs Referentie Architectuur

De Onderwijs Referentie Architectuur en landelijke onderwijsstandaarden vormen de ruggengraat van de landelijke infrastructuur. Hiermee worden de gemeenschappelijke taal en afspraken vastgelegd door alle partijen in de gehele onderwijsketen. Kennisnet werkt binnen SION mee aan de ontwikkeling hiervan.

☺ De Referentie Onderwijs Sector Architectuur (ROSA) biedt standaarden en afspraken voor ketenvoorzieningen die gericht zijn op gegevensuitwisseling in het onderwijs. Dit wordt als ontwerp kader gebruikt bij de (door)ontwikkeling van ketenvoorzieningen, zoals Doorontwikkelen BRON (bekostigen) en Facet (toetsen en examineren) en Overstapservice Onderwijs (overdragen).

De eerste versie van de ROSA is in 2014 vastgesteld. Deze eerste versie is doorontwikkeld met:

- Een afsprakenstelsel voor het digitaal identificeren van personen binnen het onderwijs, waardoor de 'digitale sleutelbos' verminderd wordt, maar ook privacy-issues (rondom het gebruik van BSN) kunnen worden opgelost. De uitgangspunten uit dit stelsel worden gebruikt bij het ontwerp van de nummervoorziening.
- Het ontwerp voor een Basislijst Instellingen waarin onderwijsinstellingen herkenbaar kunnen worden vastgelegd voor gebruik in verschillende processen (bekostigen, verantwoord en toezicht). Het ontwerp is voor ontwikkeling overgedragen aan het project Doorontwikkelen BRON.
- Gemeenschappelijke kaders voor privacy en informatiebeveiliging. De kaders maken inzichtelijk welke zaken binnen het onderwijs geregeld moeten worden om uitwisseling binnen de keten

goed in te richten. Van deze kaders kunnen maatregelen worden afgeleid voor ketenpartijen (onderwijsinstellingen, leveranciers, DUO). Met name in het mbo en ho zijn deze al ontwikkeld.

In 2014 zijn daarnaast een aantal belangrijke standaarden voor gegevensuitwisselingen en informatiebeveiliging in beheer gebracht bij Edustandaard.

Standaarden

De basis van de onderwijsvoorzieningen ligt in de set gezamenlijke afspraken en standaarden die de afgelopen jaren is ontwikkeld. Deze maakt het mogelijk dat alle instellingen, marktpartijen en de overheid dezelfde taal spreken op het gebied van ict. Kennisnet werkt actief mee aan het verbeteren en uitbreiden van deze onderwijsstandaarden.

 In 2014 is de Standaardisatieraad volgens afspraak vier keer bijeengewees. Door het jaar heen zijn vele belangrijke standaarden in beheer genomen.

- *Hoger Onderwijs Data Exchange-afspraken: De HODEX-standaard gaat over het gestandaardiseerd uitwisselen van informatie over HBO- en WO-opleidingen, instellingen en evenementen (open dagen).*
- *Afspraak doorstroommonitor: De afspraak doorstroommonitor is ontwikkeld in het kader van het programma SION door sectororganisaties en het ministerie van OCW. De afspraak gaat over de uitwisseling van doorstroomgegevens naar vervolgonderwijs voor sectororganisaties en instellingen in alle onderwijssectoren.*
- *Edukoppeling-transactiestandaard: de standaard voor communicatie tussen bijv. DUO en leerlingadministratiesystemen. De Edukoppeling-transactiestandaard kan op termijn de basis vormen voor diverse uitwisselingen zoals overdrachtdossiers en uitwisseling van leerresultaten.*
- *Nieuwe versie van OSO-gegevensset. Deze afspraak is ontwikkeld in het kader van de Overstap Service Onderwijs (OSO). Dat is het geheel van afspraken, standaarden en beveiligde verbindingen die de veilige digitale overdracht van studie- en begeleidingsgegevens van een leerling vanuit de leerlingadministratie van de huidige school naar de nieuwe school faciliteert.*
- *EDEXML 2.0: EDEXML is de standaard voor de uitwisseling van administratieve gegevens van leerlingen met bijbehorende gegevens over groepen en leerkrachten. EDEXML is bedoeld voor het primair en voortgezet onderwijs.*

De Architectuurraad is tevens vier keer bijeen geweest. De ROSA onderwijs referentie architectuur en de HORA voor het HO zijn geregistreerd en gelden vanaf nu als referentiekaders voor het doorontwikkelen van de informatieketens. Samenhang en hergebruik van best-practices zijn de belangrijkste focus van de Architectuurraad. Semantiek is hierin een belangrijk thema, met het kernmodel onderwijs (KOI-model) en de instellingsidentiteit (onderdeel van IAA) als product vanuit SION. De raad heeft vastgesteld dat er een domeinmodel voor leerlinggegevens moet worden ontwikkeld, gezien de talrijke varianten die in de vele uitwisselingen worden gebruikt. Andere thema's zijn privacy & security (met de vordering van het katern vanuit SION) en de IAA-architectuur voor de leermiddelenketen. Alle tien werkgroepen van Edustandaard zijn één of meerdere keren bijeen geweest.

Er is een expertgroep 'Fijnmazig metadateren ten behoeve van personaliseren' opgericht om zo snel mogelijk te komen tot een gezamenlijk vastgestelde set van vocabulaires voor het metadateren van leermateriaal om personaliseren te ondersteunen. Dit is mede op advies van het doorbraakproject. Daarnaast maakt de implementatie van open content in persoonlijke leeromgevingen dit noodzakelijk.

Bureau Edustandaard

Kennisnet en SURF vormen het bureau van Edustandaard en zorgen ervoor dat alle belanghebbenden op transparante wijze kunnen meepraten en hun verantwoordelijkheid kunnen nemen in het toepassen van de gemeenschappelijke architectuur en de standaarden.

☺ *Het Bureau Edustandaard functioneert goed en de partners van Edustandaard hebben veel waardering voor het werk van het bureau. Binnengekomen vragen worden naar tevredenheid beantwoord en er worden diverse ondersteunende diensten geleverd aan SION, OSO en het iECK-programma. Ook wordt ondersteuning geleverd aan de diverse werkgroepen en raden. In oktober heeft Edustandaard een nieuwe website gekregen, die veel meer gericht is op informatievoorziening over de beschikbare afspraken en het gebruik ervan. Om de tevredenheid van de ketenpartners te meten is het jaarlijkse klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd. De resultaten hiervan worden gebruikt om de dienstverlening verder te optimaliseren.*

OnderwijsBegrippenKader (OBK)

Deze gemeenschappelijke online database met alle onderwijsbegrippen en hun onderlinge relaties is de basis voor vernieuwing op het gebied van digitaal leermateriaal, digitaal toetsen en de informatiehuishouding van scholen. Kennisnet zet zich in voor het verduurzamen van het OnderwijsBegrippenKader.

☺ *In 2014 zijn tal van nieuwe kernprogramma's, compacte weergave van het officiële programma van kerndoelen en eindtermen, van SLO goedgekeurd en vervolgens opgenomen in het OnderwijsBegrippenKader. De schatting is dat bijna 75% van de kernprogramma's (po en vo) beschikbaar is. Belangrijk aspect hiervan is de samenhang binnen en tussen de diverse kernprogramma's: curriculumonderdelen die in het ene vak (bijv. aardrijkskunde) voorkomen en een relatie hebben met eenzelfde inhoud bij geschiedenis worden ook als zodanig vastgelegd. Daarnaast zijn tal van andere begrippensets gepasseerd bij de werkgroep en vervolgens opgenomen in het OBK. Bijvoorbeeld het concept-detailset voor rekenen (800 leerdoelen voor het gehele leerlijn van po-onderbouw tot en met vo-onderbouw), de NLQF-classificatie en de RTTI-classificatie.*

De kwalificatiedossiers 2015 zijn ter voorbereiding samen met SBB verkend en alvast in OBK-modellering opgesteld – daadwerkelijke opname staat voor 2015 op de planning.

Ter ondersteuning van het gebruik van de begrippen in het OBK is een specifieke kernprogrammabrowser ontwikkeld, waarmee gebruikers op een gebruiksvriendelijke manier toegang krijgen tot de kernprogramma's. Deze is bedoeld voor leerplanontwikkelaars, OnderwijsBegrippenKader-experts, ontwikkelaars van leermateriaal en aanbieders van persoonlijke / adaptieve leeromgevingen

Samen met SION is gewerkt aan het voorbereiden van de realisatie van de Kernmodel Onderwijs Informatie-tooling die het standaardisatieproces ondersteunt. Experts van diverse organisaties zoals DUO, CITO en de LAS-en kunnen gezamenlijk discussies voeren om begrippen exact te duiden en vast te stellen via Edustandaard. Deze tooling kan worden benut om domeinmodellen te ontwikkelen, zoals Toetsen en examineren en Leerlinggegevens.

Samen met partners realiseren van inspirerende thematische eindgebruikersdiensten

WikiwijsLeermiddelenplein en communities

WikiwijsLeermiddelenplein en de communities bieden leraren de toegang tot leermateriaal dat zij kunnen gebruiken in de klas. Kennisnet beheert deze diensten en levert technische en inhoudelijke expertise. Voor WikiwijsLeermiddelenplein wordt hierbij samengewerkt met SLO. Voor de communities wordt samengewerkt met Digischool.

☺ *Het gebruik van het WikiwijsLeermiddelenplein is het afgelopen jaar sterk gegroeid. Daarbij is er sprake van een verschuiving van traditioneel digitaal leermateriaal (zoals word-documenten en powerpoint-presentaties) naar online interactief leermateriaal (arrangementen). Mede dankzij de samenwerking tussen Kennisnet en SLO is WikiwijsLeermiddelenplein meer en meer de plek geworden voor informatie over en het downloaden van leermiddelen.*

Kennisnet heeft flink geïnvesteerd in Wikiwijs Maken, naast het verbeteren van deze applicatie is deze ook gekoppeld aan verscheidene elektronische leeromgevingen (ELO's). Omdat de inhoud van de verschillende lessen integraal wordt aangeboden in de ELO's is het mogelijk om hier mee op andere

manieren lesstof aan te bieden aan de leerling (bv: adaptief). Deze vernieuwingen en verbeteringen zullen in 2015 doorgezet worden.

De gebruikscijfers laten ook zien dat WikiwijsLeermiddelenplein steeds belangrijker wordt voor het vinden en downloaden van digitaal materiaal, hoewel niet alle doelstellingen gehaald zijn. In 2014 zijn er 1.079.914 leerarrangementen gedownload. Dit is 8% boven de prognose van 1 miljoen downloads. Daarbovenop zijn er 277.892 lesmaterialen gedownload door gebruikers, dit is 30% onder de doelstelling uit het jaarplan 2014 van 400.000 downloads, maar conform de in de halfjaarrapportage gepresenteerde prognose.

De reorganisatie van de communities richting leermiddelspecialisten is afgerond. Het succes van de leermiddelspecialisten (vrijwillige docenten die onderdeel zijn van de communities) was aanleiding om dit onderdeel zelf in te richten en de samenwerking met Digischool te beëindigen.

Het aantal toegekende keurmerken door keurmerk vrijwilligers op materiaal in WikiwijsLeermiddelenplein is ver boven de doelstelling geëindigd. In totaal zijn er 37% meer keurmerken toegekend dan de prognose die halverwege het jaar al met 400% was verhoogd. Het beoordelen van materiaal op WikiwijsLeermiddelenplein liep ook erg goed. Er zijn 21% meer beoordelingen gedaan dan de bijgestelde prognose uit het halfjaarverslag en zelfs zes keer zoveel als was verwacht aan het begin van het jaar. Deze keurmerken en beoordelingen maken de kwaliteit van (open) leermiddelen inzichtelijk voor gebruikers die kwalitatief goed materiaal zoeken.

Acadin

Acadin is een uitdagende omgeving voor excellente leerlingen. In deze omgeving hebben leerkrachten de mogelijkheid om leerlingen zelfstandig te laten werken. Kennisnet beheert Acadin en zoekt samen met het Ministerie van OCW en SLO naar manieren om deze dienst duurzaam voort te zetten.

Kennisnet heeft Acadin beheerd conform afspraken. In 2014 hebben ruim 500 nieuwe scholen zich aangemeld om Acadin te gaan gebruiken.

Het ministerie van OCW wil Acadin middels een concessieovereenkomst overdragen aan een commerciële partij. In Q3 is hiervoor door het ministerie een offerteaanvraag gepubliceerd. Kennisnet heeft ten behoeve van dit traject vragen van het ministerie beantwoord over de Acadin-omgeving. Eind Q4 is een eerste gesprek geweest met de beoogde nieuwe partij (Edventure) en OCW, Kennisnet en SLO.

Kennisnet en SLO zullen de dienst tot 1 augustus 2015 operationeel houden, dan kan Edventure Acadin overnemen, aangezien het niet wenselijk is en juridisch vrijwel onmogelijk is de overdracht gedurende een schooljaar te laten plaatsvinden.

Teleblik

Teleblik geeft het onderwijs toegang tot het AV-materiaal van Beeld en Geluid, en daarmee van de Publieke Omroep. Beeld en Geluid en Kennisnet dragen gezamenlijk verantwoordelijkheid voor Teleblik.

Vanaf begin 2014 dragen Beeld en Geluid en Kennisnet samen de verantwoordelijkheid voor Teleblik.

In 2014 is verkend op welke wijze de Teleblik de komende jaren kan worden voortgezet. Deze verkenning is nog niet afgerond, mede vanwege de reorganisatie bij Beeld en Geluid en onduidelijkheid over de vraag hoe de NPO (inclusief de NTR) in de toekomst hun materiaal beschikbaar willen stellen voor het onderwijs.

Totaal zijn er 860.000 streams bekeken in 2014, dit is 28% achter op de jaardoelstelling van 1.200.000 bekeken videostreams. Mogelijke oorzaken van deze achterstand zijn te vinden in de nieuw opgezette portal van schooltv.nl die veel onderwijsvideo's van NTR biedt zonder inlog, en het feit dat alle promotionele activiteiten gestopt zijn totdat er een besluit is over de toekomst van het platform.

Leraar24

Leraar24 is een online platform dat leraren ondersteunt bij de uitoefening van hun beroep. Kennisnet beheert deze dienst en werkt hierin samen met de Onderwijscoöperatie en NRO.

- ☺ *De focus van Kennisnet lag voor Leraar24 op het technisch verbeteren van het platform, inclusief het bieden van extra mogelijkheden om de beschikbare kennis beter te structureren.*
- Om het platform inhoudelijk te verbeteren zijn er verschillende zaken veranderd. Bezoekers krijgen nu een beter beeld van de wetenschappelijke content van KNOW/NRO door de introductie van themapagina's en thema-overzichtpagina's. Ook zijn er aanpassingen in het hoofdmenu gedaan en is er voor elk dossier een kruimelpad toegevoegd.*
- In 2014 zijn de afspraken tussen NRO, Onderwijscoöperatie en Kennisnet ten behoeve van de samenwerking op Leraar24 geformaliseerd.*
- *NRO is inhoudelijk verantwoordelijk voor het kennisdeel binnen Leraar24.*
 - *Kennisnet is verantwoordelijk voor productmanagement Leraar24 en technische infrastructuur.*
 - *De Onderwijscoöperatie verzorgt het programmamanagement en is inhoudelijk verantwoordelijk voor het kundedeel op Leraar24.*
- Eind 2014 heeft Kennisnet de ict-gerelateerde content geactualiseerd en verbeterd.*
- Omdat de website van Leraar24 volledig voldoet aan de Nederlandse cookiewetgeving is het niet mogelijk om het aantal bezoekers te meten.*

Met technische expertise en schaalvoordeel sectorale voorzieningen van onderwijspartners realiseren

Clouddiensten

De door Kennisnet ingerichte cloudoplossing wordt benut voor publieke initiatieven gericht op de hele onderwijssector. Dit leidt tot een kostenbesparing voor het onderwijs, omdat het beheer en de inrichting van de ict-infrastructuur efficiënter kan worden neergezet.

- ☺ *De clouddiensten van Kennisnet functioneren naar wens en volgens afspraken. Er staat een toekomstvast platform dat ingezet kan worden voor alle mogelijke vragen van het onderwijs.*
- Het mbo werkt aan een gemeenschappelijke basisvoorziening voor clouddiensten (MBOcloud-hub). Deze basisvoorziening bestaat uit een landelijke catalogus voor clouddiensten en leermiddelen. Met deze catalogus kunnen de scholen hun leermiddelenlijst samenstellen. Vervolgens kunnen docenten en studenten de benodigde de leermiddelen en clouddiensten afnemen uit de MBOcloud-hub. In samenspraak met saMBO-ICT wordt deze gemeenschappelijke basisvoorziening gerealiseerd door Kennisnet en Surfnet. Eind 2014 is gestart met de bouw van de eerste applicatieonderdelen. Een demonstratieversie wordt begin 2015 opgeleverd, waarna een pilot met diverse ROC's start.*

School aan Zet

Het programma School aan Zet ondersteunt schoolleiders bij het waarmaken van hun ambities op verschillende gebieden. Kennisnet is verantwoordelijk voor de techniek van de website.

- ☺ *In de samenwerking met School aan Zet lag de nadruk in 2014 op het verder ontwikkelen van de portal en MijnSAZ. In april zijn de eerste grote projecten afgerond. In de zomer is een groot aantal vernieuwingen doorgevoerd met als doel het verder uitbreiden van de functionaliteiten voor een optimale ondersteuning van de programma-activiteiten voor po na de zomer. In het najaar is de tweede release van 'Mijn School aan Zet PO 2.0' afgerond. In deze release is de functionaliteit verder verbeterd en is het evaluatieformulier toegevoegd.*
- De relatie met School aan Zet is, mede als gevolg van een serie goede releases, verbeterd en*

verduurzaamd. School aan Zet en Kennisnet hebben eind 2014 besproken hoe de ondersteuning in 2015 uitgebreid kan worden. Ook is gekeken naar de beste manier waarop Kennisnet kan ondersteunen in het afronden van het programma en het borgen van de opbrengsten. Dit heeft geleid tot een roadmap voor de activiteiten in 2015.

3.3. Expertise

Kennisnet weet wat de betekenis van ict voor het onderwijs is, hoe ict kan worden benut en welke (toekomstige) ontwikkelingen van belang zijn. Als *expert* maakt Kennisnet inzichtelijk wat de kenmerken zijn van succesvolle ict-toepassingen en zorgt ervoor dat deze (internationale) kennis, ervaringen en goede voorbeelden worden gedeeld. Daartoe ontwikkelt en onderhoudt Kennisnet toepasbare expertise over de inzet van ict in het onderwijs. De expertise verspreidt Kennisnet breed binnen het onderwijs, deze is gezaghebbend, actueel en flexibel in te zetten voor verschillende doelgroepen. Kennisnet adviseert op sectoraal- en instellingniveau over hoe ict kan bijdragen in het verwezenlijken van de onderwijsambities. Daarnaast zet Kennisnet haar expertise in bij het ondersteunen en faciliteren van sectorbrede of sectoroverstijgende initiatieven.

Ontwikkelen, verbinden en contextualiseren van (wetenschappelijk) onderbouwde kennis over wat wel en niet werkt met ict in het onderwijs

Onderzoek naar integrale veranderingen met ict, in zowel de primaire als secundaire processen, die leiden tot hogere leerrendementen en meer doelmatigheid

Zowel leraren als managers en bestuurders hebben behoefte om te weten wat werkt met ict en waarom. Zo kunnen ze meer rendement halen uit de inzet van ict in het onderwijs. Voor 2014 ligt de focus van het onderzoeksprogramma van Kennisnet op integrale veranderingen met ict, in zowel de primaire als secundaire processen, die leiden tot hogere leerrendementen en meer doelmatigheid.

☺ *Er is veel onderzoek gedaan naar het rendement van ict in het leerproces. De focus lag op integrale veranderingen met ict, in zowel de primaire als secundaire processen. Er zijn er in totaal 27 onderzoeken afgerond en gepubliceerd. Deze zijn onder andere te vinden in de onderzoeksdatabase van Kennisnet. Er lopen nog elf onderzoeken. Deze zullen begin 2015 worden gepubliceerd. Voorbeelden van afgeronde onderzoeken zijn:*

- *Gamen-der-wijs leren lezen met Letterprins (so)*
- *Adaptieve leermiddelen (po)*
- *De effectiviteit van educatieve apps (po, vo)*
- *Afrondende studie onderzoek Gebruik en opbrengsten van digitale schoolinformatiesystemen (alle sectoren)*
- *Onderzoek naar gebruik en opbrengsten van management informatiesystemen in het VO (vo)*
- *De faciliterende rol van ict bij ontwikkelingsportfolio's in competentiegericht onderwijs (mbo)*
- *Anytime – anyplace – any device (mbo)*
- *LeerKRACHT plus pilot (po, vo, mbo)*
- *ICT Experimenten in de ulo (Lero's/vo)*

Er lopen drie pilots om ervaring op te doen met brede onderzoeken gericht op integrale veranderingen met ict. De resultaten van de eerste twee pilots zijn gepubliceerd. De laatste pilot zal begin 2015 beschreven worden.

Mapping tussen opleidingsgids en het kwalificatiedossier

Opleidingsmanagers zoeken manieren om inzichtelijk te krijgen in hoeverre het (huidige) onderwijsprogramma dekkend is voor het kwalificatiedossier. Kennisnet beproeft een mapping die dit mogelijk kan maken.

☺ *Voor de mapping tussen opleidingsgids en kwalificatiedossiers is in overleg met saMBO-ICT besloten dat dit niet zal worden uitgevoerd. Na een snelle inventarisatie bleek dat dit project weinig tot geen toegevoegde waarde zou hebben.*

Kennisnet heeft onderzocht in hoeverre het OnderwijsBegrippenKader de scholen kan ondersteunen bij de invoering van herziening van kwalificatiestructuur in het mbo. Hiervoor is een inventarisatiesessie gehouden met het SBB en een aantal instellingen. Er zijn afspraken gemaakt over opname van nieuwe kwalificatiedossiers in de onderwijsbrede semantiek en het OnderwijsBegrippenKader. Zo worden de

begrippen duurzaam vastgelegd. Dit loopt echter langzamer dan gewenst door de herpositionering bij de stichting Samenwerking Beroepsonderwijs Bedrijfsleven.

Voor het ontwikkelen van kennis zijn er in het jaarplan een aantal specifieke thema's benoemd:

- Vernieuwende concepten voor een kripsituatie of een te kleine opleiding;
- Variëren in de les zonder verhoging van werkdruk;
- Invoering van passend onderwijs;
- Mogelijke invoering van een digitale adaptieve eindtoets;
- Tablets;
- Onderwijsdata en het aanbieden van flexibel, meer gepersonaliseerd onderwijs
- Informatiemanagement ;
- Juridische aspecten van ict, waaronder de juridisch vraagstukken rondom leerlinggegevens;
- Evidence based sturen;
- Community Learning Centre formule (CLC).

😊 *Rond vernieuwende concepten voor een **krimpsituatie** is, op basis van de ervaringen van een vo-school, is een breed te gebruiken businesscase voor krimpende scholen ontwikkeld. Deze zal begin 2015 gepubliceerd worden. Daarnaast is er een workshopformat ontwikkeld waarmee de expertise op dit thema sneller en beter gedeeld kan worden met scholen. Zo kan de beschikbare kennis effectiever verspreid worden onder scholen die hier behoefte aan hebben. Voor het mbo is het rapport 'On-line leren in balans' gepubliceerd. Dit rapport geeft inzicht in hoe ict een bijdrage kan leveren aan het schaalbaar en betaalbaar aanbieden van kleine opleidingen. Het rapport is positief ontvangen door de sector.*

*De kennis en expertise op het gebied van **differentiatie en variatie in de les** is ingebracht in de negen publiek-private tafels van het Doorbraakproject en verder benut in het opstellen van de plannen voor de uitvoeringsfase van dit project. Tegelijkertijd is er een themasite gelanceerd rondom personaliseren, waarop 'leren op maat' wordt besproken en waar praktijkvoorbeelden getoond worden. Er is ook een publicatie uitgebracht met een overzicht van scholen die gepersonaliseerd leren in de praktijk toepassen. Rond het thema **werkdruk** is er een aantal losse artikelen verschenen op de website van Kennisnet waarin informatie wordt gedeeld met leraren over hoe ict hun werkdruk kan verminderen.*

*Voor **passend onderwijs** is in het eerste halfjaar met samenwerkingsverbanden en schoolbesturen geïnventariseerd waar ict en informatieoverdracht een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan de invoering van passend onderwijs. Deze inventarisatie is besproken in de PO-Raad en de VO-raad. In overleg met beide raden is besloten om te concentreren op twee onderwerpen: monitoring van kwaliteitsindicatoren en het groeidocument. De raden hebben in de tweede helft van 2014, in afstemming met samenwerkingsverbanden, gewerkt aan het bepalen welke indicatoren relevant zijn voor verantwoording en sturen. Kennisnet en Schoolinfo zijn eind 2014 gevraagd om te bekijken hoe dit met een centrale voorziening ondersteund kan worden. Voor het door de PO-Raad geïnitieerde groeidocument is in de tweede helft van het jaar gekeken of de Overstapservice Onderwijs een rol kan spelen in de overdracht van gegevens tussen het leerling administratiesysteem en het groeidocument. De conclusies is dat dit juridisch, vanwege het gebruik van het onderwijsnummer, niet mogelijk is. Er wordt nu samen met de PO-Raad gekeken naar mogelijke alternatieven.*

*In 2018 wil het ministerie van OCW een **digitale adaptieve eindtoets** invoeren. Kennisnet heeft, in opdracht van het College voor Toetsen en Examens en in afstemming met de PO-Raad, onderzocht in hoeverre scholen klaar zijn voor de invoering van deze digitale toets. In juli is het adviesrapport opgeleverd. Dit rapport laat zien dat scholen overwegend positief zijn over de invoering van een adaptieve eindtoets. Tegelijkertijd laat dit onderzoek ook zien dat een groot deel van de scholen niet verwacht binnen vier jaar klaar te zullen zijn voor een volledige digitale afname. De aanbevelingen uit het rapport zijn verwerkt in het plan van aanpak dat het College voor Toetsen en Examens aan OCW gaat voorleggen.*

*In 2014 is op verschillende manieren gewerkt aan de inzet van **tablets** in het onderwijs en de vragen die een schoolbestuur moet stellen om dit succesvol in te voeren. In het najaar zijn aan de hand van een conceptpublicatie en een vijftal regionale bijeenkomsten schoolbesturen geïnformeerd de op dit moment*

voor de keuze staan. Tegelijkertijd is met een vo-bestuur in een case-study bekeken welke financiële, organisatorische, didactische en onderwijskundige keuzes ten grondslag liggen aan de keuze tussen laptops of tablets. Uit deze casus blijkt dat de nadruk op het financiële aspect ligt. Hierbij werd geconstateerd dat bij meerdere besturen de afweging niet altijd op een goede wijze gebeurt. Daarom wordt hier in 2015 extra aandacht aan gegeven om dit voor bestuurders inzichtelijk te maken. Dit gebeurt samen met de PO-Raad, als onderdeel van de breedtestrategie, en met de VO-raad als onderdeel van de Leerlabs.

In het mbo is, op verzoek van saMBO-ICT, het programma **Big Data** uitgevoerd waaraan meerdere ROC's hebben deelgenomen. Dit programma wordt in 2015 herhaald vanwege de grote vraag en behoefte op dit punt vanuit de ROC's.

Om kennis en expertise rondom **informatiemanagement** te ontwikkelen en te verspreiden is in 2014 de themasite verder ingericht en up-to-date gehouden. Specifiek voor het mbo is daarnaast de taskforce Informatiebeveiliging ondersteund en is de Hoe?Zo! editie "Informatiebeveiligingsbeleid in het mbo" gepubliceerd. Deze publicatie beschrijft een aanpak hoe bestuurders dit thema in hun onderwijsinstellingen kunnen beleggen. Verder zijn er voor instellingen Norm en Toetsingkaders ontwikkeld inclusief een handboek die instellingen kunnen gebruiken om hun informatiebeveiligingsbeleid te versterken.

Het onderwerp **juridische aspecten van ict** is opgepakt onder het thema "Veiligheid en security" waar verderop in dit jaarverslag over gerapporteerd wordt.

Voor **evidence based sturen** is in 2014 in samenwerking met de Pleion-scholen (vo) verkend op welke wijze met ict de niet-cognitieve vaardigheden gemeten kunnen worden. Hier kan vervolgens vanuit kwaliteitsoogpunt op gestuurd worden. De resultaten zijn gepubliceerd en besproken met de inspectie. Voor het po is vanuit het perspectief van kwaliteitszorg een publicatie ontwikkeld waarin wordt besproken hoe en op welke manier informatie ingezet kan worden. Deze zal begin 2015 gepubliceerd worden.

In 2014 is met vijf regio's besproken hoe de **Community Learning Centre formule (CLC)** de gezamenlijke aanpak rond onderwijs en ict kan versterken. Bij een drietal CLC's is een uitgebreide scan uitgevoerd die de betrokken schoolbesturen, de pabo en het onderzoeksinstituut laat zien waar een samenwerking voordeel op kan leveren. Dit heeft geleid tot één nieuw ingericht CLC in 2014 en in 2015 zal de volgende van start gaan. Ook wordt de CLC formule meegenomen in het opstellen van de ondersteuningsaanbod van de PO-Raad.

Delen van de verkregen kennis met het onderwijs, toegesneden op het ritme en de thematiek van de betreffende onderwijssector en instellingen

Communicatie

Om zoveel mogelijk leraren en managers inzicht te geven wat er aan kennis en ervaring beschikbaar is, zet Kennisnet een optimale mix van communicatiemiddelen in.

- Publicaties zoals magazine 4W, inDruk, Hoe?Zo!;
- Netwerken in het po en mbo, en onderzoekt de mogelijkheden voor het vo;
- Virtuele bijeenkomsten;
- Themasites;
- Conferenties.

😊 Kennisnet gebruikt verschillende middelen om het onderwijsveld te bereiken. Over het algemeen was er in 2014 een positieve ontwikkeling in het bereik van deze middelen en zijn de doelstellingen die hiermee samenhangen gehaald. Mede als gevolg van de koerswijziging en reorganisatie – waarbij een fors deel van de communicatiemedewerkers boventallig is geworden – zijn er wel minder publicaties verschenen dan voorzien.

In 2014 zijn volgens planning vier uitgaven van **4W** uitgebracht. Het aantal abonnees van de 4W is 9723. De jaardoelstelling van 10.000 abonnees is daarmee net niet gehaald (97%). Naast de 4W zijn er twee uitgaves van de **inDruk** verschenen in 2014. Deze zijn alleen digitaal uitgekomen. Als gevolg hiervan is

het adressenbestand opgeschoond en is het aantal abonnees teruggebracht van ongeveer 13.000 naar 5624 digitale abonnees. Hoewel de verwachting is dat het aantal abonnees weer zal stijgen, is het behalen van de doelstelling van 13.750 abonnementen niet gelukt. Er zijn twee uitgaven gepubliceerd in de **Hoe?Zo!** reeks. Dit waren: 'Informatiebeveiligingsbeleid in het mbo' en 'Documentmanagement'.

In het po hebben in 2014 in totaal zeven bijeenkomsten van de **Samen Deskundiger netwerken** plaatsgevonden. De dekkingsgraad is momenteel 19,1%, dit is iets boven de doelstelling voor dit jaar (18%). De netwerken zullen vanaf 2015 onder de vlag van de PO-Raad verdergaan. Na een inventarisatie is gebleken dat er geen animo is in het vo voor een vergelijkbaar netwerk. Daarom is besloten deze niet te starten. In het mbo hebben vijf bijeenkomsten plaatsgevonden. De overdracht van de mbo-netwerken naar saMBO-ICT is afgerond. Momenteel neemt 94% van de instellingen deel aan het netwerk.

In 2014 zijn in totaal 22 **webinars** gemaakt. In totaal zijn hiermee 9.080 onderwijsprofessionals bereikt. Dit is 2.580 meer dan het geplande bereik van 6.500 onderwijsprofessionals. Drie van de webinars zijn gegeven in samenwerking met de Hema-academie, ook is het eerste webinar voor middenmanagers vo samen met de VO-academie georganiseerd. Als laatste is er ook een webinar georganiseerd met de VO-academie en School aan Zet.

De **themasites** zijn actueel en up-to-date gehouden. Er zijn twee nieuwe themasites toegevoegd; Personaliseren en Innovatiekracht. In totaal zijn er in 2014 bijna 550.000 bezoeken aan de themasites. Dit is 10% boven de doelstelling uit het jaarplan van 500.000 bezoekers.

Op woensdag 4 juni 2014 vond de jaarlijkse **onderzoeksconferentie** van Kennisnet plaats. Meer dan twintig onderzoekers en onderwijsprofessionals presenteerden in korte pitches van vijf minuten de resultaten van nieuwe onderzoeken naar ict in het onderwijs. Ruim 350 bezoekers kwamen ook dit jaar weer inspiratie opdoen en er kwamen veel positieve reacties op het programma.

Dé Onderwijsdagen vonden plaats op 11 en 12 november 2014. Naast keynotespeeches van Paul Rosenmöller, Rutger Bregman en Larry Johnson waren er meer dan 36 sessies waarin beleidsmakers, managers en bestuurders werden geïnspireerd over de effectieve inzet van ict in het onderwijs. In totaal kwamen er 1000 bezoekers naar Dé Onderwijsdagen.

Kennisnet was in 2014 actief op diverse **conferenties**. Op de IPON heeft Kennisnet elf sessies georganiseerd die door 545 mensen zijn bezocht. Ook was Kennisnet actief op het AVS-congres, het NCSM-congres en op het VO-raad congres. Voor het mbo was Kennisnet actief op het beide saMBO-ICT-congres conferenties met in totaal 17 sessies en ongeveer 400 bezoekers. Ook droeg Kennisnet bij aan het CVI met twaalf sessies. In totaal zijn hiermee 324 bezoekers bereikt. Verder werden op de conferentie drie workshops met in totaal 57 deelnemers georganiseerd. Kennisnet was ook aanwezig op de 'Leren met Tablets' dagen waar in twee sessies ongeveer 300 professionals zijn bereikt. Het jaardoel van 1.000 toehoorders is daarmee ruim behaald.

Advies

Instellingen en maatschappelijk organisaties hebben behoefte aan expertise en ondersteuning bij het inzetten van ict in het onderwijs en het vergroten van de ict-bekwaamheid van schoolleiders, onderwijsmanagers en leerkrachten. Kennisnet geeft hier op verschillende manier invulling aan.

- Onderwijscoöperatie, sectorraden en Schoolleidersregister PO adviseren over de wijze waarop ict-bekwaamheid onderdeel kan zijn van de (her)registratie;
- Lerarenopleidingen en Pabo's helpen bij het vertalen van het kader ict-bekwaamheid naar hun opleidingen;
- Ondersteuning bestuurders en schoolleiders bij het vergroten van de ict-bekwaamheid van hun leraren;
- Professionaliseringsprogramma's voor schoolleiders op verzoek van SAZ, VO-academie en AVS.

☹ *Op landelijk niveau heeft Kennisnet het afgelopen jaar met de drie sectorraden, de Onderwijscoöperatie en het Schoolleidersregister PO gesproken en hen geadviseerd op welke **wijze ict-bekwaamheid** onderdeel zou kunnen zijn van (her)registratie van leraren, schoolleiders en onderwijsmanagers. Het is*

echter niet gelukt om op ict-bekwaamheid een plek te geven in deze registraties omdat de betrokken organisaties van mening zijn dat ict geen apart thema is. Ict wordt gezien als een middel dat door scholen zelf ingevuld moet worden en hierdoor wordt ook ict-bekwaamheid bij scholen zelf neergelegd.

Er hebben twee Samen Deskundiger bijeenkomsten plaatsgevonden voor **pabo's**, waarvan een tweedaagse bijeenkomst met Jo Tondeur van de universiteit van Gent. De deelnemers waren enthousiast over de invulling hiervan. Naast bijeenkomsten met pabo's in het kader van Samen Deskundiger heeft Kennisnet de pabo's en lerarenopleidingen in Nederland en België geholpen om het kader ict-bekwaamheid te vertalen naar het curriculum. Kennisnet heeft bovendien een inhoudelijke bijdrage geleverd aan een project van SURF, waarin een referentiekader voor ict-docentcompetenties voor het ho en wo opgesteld wordt. Dit kader kan ook gebruikt worden voor docenten op lerarenopleidingen en pabo's.

In 2014 zijn er 69 po-besturen, 56 vo-besturen en zeven mbo-besturen **geadviseerd** over hoe zij de inzet van ict kunnen verbeteren in hun besturen. In totaal zijn er hiermee in 2014 132 besturen ondersteund met adviesgesprekken. Daarnaast zijn er 77 sessies geweest op de Verdieping en er zijn 49 workshops georganiseerd in het land. Deze sessies op de Verdieping en de workshops waren vaak het vervolg op de adviesgesprekken die zijn gevoerd met besturen. Het beoogde aantal van 200 besturen is in 2014 niet gehaald. Dit is het gevolg van de reorganisatie en het vertrek van betrokken medewerkers. Gezien het feit dat Kennisnet met deze activiteit stopt, is hierop ook niet verder geïnvesteerd.

Kennisnet heeft haar bijdrage aan de bestaande **professionaliseringsprogramma's** gerealiseerd. De VO-academie maakt gebruik van de webinars van Kennisnet om schoolleiders te scholen in hun beroepsprofiel. School aan Zet heeft inmiddels een aantal Kennisnetproducten opgenomen in haar portfolio. AVS heeft expertise van Kennisnet verwerkt in advisering en professionaliseringstrajecten.

Mediawijsheid

Het is van belang dat leerlingen in staat zijn om ict en (nieuwe) media goed te kunnen gebruiken en op de hoogte zijn van eventuele risico's. Vanuit begrip van de werking van technologie worden leerlingen voorbereid op een toekomst die steeds sterker door (ict)technologie wordt vormgegeven. Kennisnet draagt hier op verschillende manieren aan bij.

- Gezamenlijke verantwoordelijkheid voor Mediawijzer.net;
- Mijn Kind Online;
- Programmeren door kinderen.

😊 Kennisnet was in 2014 sterk aanwezig op het domein mediawijsheid en heeft op dit domein een bepalende en invloedrijke rol. Dit komt onder andere door de inbreng in het programma Mediawijzer.net, dat net als voorgaande jaren zeer succesvol is verlopen, en door een aantal gewaardeerde publicaties die onder het label Mijn Kind Online zijn uitgebracht.

Het programma Mediawijzer.net voorziet in een groeiende behoefte bij het onderwijs en opvoeders aan goede ondersteuning op gebied van mediawijsheid. De hoogtepunten voor 2014 waren de verschillende campagnes. Met de campagne 'Media Ukkie Dagen' in april werden veel jonge gezinnen bereikt via de kinderopvang en CJG's. De publicatie "Media, ukkies en hun brein" genereerde veel media-aandacht. De Media Ukkie Award werd uitgereikt en het Media Ukkie Land in de Beeld en Geluid Experience werd geopend. De tweede campagne aan het eind van het jaar: 'Week van de Mediawijsheid' had als thema 'Recht op mediawijsheid'. Het spel MediaMasters voor groep zeven en acht werd in de Week in 2014 voor de vierde keer gespeeld. Er werden 3500 klassen en 82.000 leerlingen mee bereikt.

Bij het netwerk van Mediawijzer.net zijn nu zo'n 1000 organisaties aangesloten. Samen met hen zijn een groot aantal activiteiten door het jaar heen georganiseerd zoals een keynote op het MediaPark Jaarcongres, een seminar bij Cinekid, deelname aan de Codeweek, Alert Online en diverse expertsessies. De zesde editie van de Mediawijsheidmarkt gericht op kennisdeling en samenwerking tussen netwerkpartners was groter dan ooit met ruim 350 bezoekers.

In 2014 is het programma Mediawijzer.net in opdracht van het ministerie geëvalueerd door een onafhankelijk bureau. Conclusie was dat visie en activiteiten succesvol zijn en dat er geen drastische

koerswijziging nodig is. De aangegeven verbeterpunten zijn verwerkt in het nieuwe Meerjarenplan 2015 t/m 2018. Met ingang van 2015 is het penvoerderschap overgedragen van Kennisnet aan Beeld en Geluid.

Kennisnet heeft onder het label Mijn Kind Online, een aantal publicaties uitgebracht. De publicatie 'De beste gratis apps voor kinderen' en de nieuwe les 'WhatsHappy', over verantwoord chatgebruik, waren de meest gedownloadte publicaties van Kennisnet in 2014. Het onderzoek 'LVB-Jeugd en sociale media', over jongeren met een licht verstandelijke beperking (LVB) en de risico's van sociale media, leidde tot een brede maatschappelijk discussie. Het onderzoek was aanleiding tot diverse items in de media en er werden vragen over gesteld in de Tweede Kamer. Mediawijzer.net zal in 2015 vervolgonderzoek doen om materialen over mediawijdsheid beter op deze doelgroep af te stemmen.

Op het gebied van programmeren is veel gedaan in 2014. Een speciale Donald Duck over programmeren, de DigiDuck, werd aan minister Jet Bussemaker van onderwijs overhandigd. Het onderwerp werd later opgepikt door de media. Ook werd een succesvolle Codeweek georganiseerd. Het evenement, dat werd afgetrapt in NEMO, leidde tot veel aandacht in de media voor programmeren in het onderwijs. De aandacht is een van de redenen dat programmeren een expliciete plek heeft gekregen in het programma Onderwijs 2032 van het ministerie van OCW.

Geven van onafhankelijk advies op (boven)sectoraal niveau om met ict onderwijsambities te realiseren

De lijn naar meer collectieve regie op bepalende ict-leveranciers versterken

De ict-investeringen vormen inmiddels een substantieel onderdeel van de budgetten van de instellingen. Er is echter nog weinig regie van de instellingen op het aanbod in de markt. Deze regie kan leiden tot ict-diensten die beter aansluiten bij de behoeften van het onderwijs. Samen met de raden en gebruikersgroepen ondersteunt Kennisnet initiatieven om deze collectieve regie te versterken.

☺ Om de huidige ict-kosten van scholen inzichtelijk te maken zijn er twee analyses uitgevoerd in opdracht van Kennisnet door onderwijsadministratiekantoren. Het rapport voor het po is begin 2014 opgeleverd. Vanuit bestuurders komt er veel positieve feedback op het rapport, het geeft richting voor de eigen organisatie en keuzes. Voor het vo is geen rapport opgeleverd. Het was niet mogelijk om uit de administraties van de vo scholen betrouwbare benchmarkinformatie af te leiden. Dit kwam omdat de scholen op te veel verschillende manieren hun ict-kosten boeken. De aandacht voor kosten voor ict staan centraal in het Doorbraakproject en dan vooral ten behoeve van het onderdeel 'Inkoop' in de programmalijn 'School'.

Ten behoeve van de vraagregie is een analyse gemaakt rondom mogelijke voordelen van collectief aanbesteden, in te kopen of samen te werken in het po. Deze analyse is meegenomen in het doorbraakproject, waar 'Inkoop' een van de onderwerpen is.

Veiligheid en security

Cloud computing, personaliseren en opbrengstgericht werken brengen met zich mee dat veel meer informatie wordt vastgelegd, geanalyseerd en gedeeld. Dit gebruik van (persoons)gegevens roept bij leraren, schoolbesturen, maar ook bij leerlingen en diens ouders vragen op over technologische en juridische grenzen van dat (her)gebruik van deze data. Kennisnet adviseert niet alleen de sectorraden maar ontwikkelt zelf diensten om de raden en instellingen hierbij te ondersteunen.

☺ Veiligheid en security waren twee veelbesproken thema's in 2014. Kennisnet heeft op een aantal manieren bijgedragen aan de ontwikkeling en verspreiding van kennis op dit gebied.

Eén van de doelen is om leraren en managers te helpen zich bewust te zijn van privacy. Kennisnet organiseerde daarom onder andere de maand van de privacy en publiceerde het onderzoek 'Tieners en online privacy' onder het label Mijn Kind Online. Daarnaast zijn er brochures, flyers en tools gepubliceerd op de themasite. Ook zijn er een webinar en een masterclass privacy georganiseerd. In het vierde kwartaal is er een Quikscan privacy ontwikkeld voor het onderwijs en is er een brochure voor ouders

verschenen onder het label Mijn Kind Online.

Samen met de VO-raad is de leidraad 'Hoe voorkom je de online verspreiding van ongewenste beelden via sociale media?' gepubliceerd. Kennisnet hielp de VO-raad met vragen van pers over cyberpesten. Ook nam Kennisnet als één van de drie hoofdafzenders deel aan de veiligheidscampagne Alert Online, samen met NWO en Surfnet. Het ministerie van Veiligheid en Justitie was de initiatiefnemer.

Op sectoraal niveau heeft Kennisnet de sectorraden ondersteund met advies rondom privacy-vraagstukken. In het po is dit bijvoorbeeld onder andere gedaan rond Basispoort en het, nog af te sluiten, privacyconvenant als onderdeel van het Doorbraakproject. In december is er veel aandacht ontstaan voor privacy en het gebruik van leerlinggegevens door een item in het RTL nieuws. Dit onderwerp is opgepakt door de politiek en besproken in de Tweede Kamer. Kennisnet heeft als expert hier een bijdrage aan geleverd en de Tweede Kamer voorzien van input voor de discussie. In dit overleg van de Tweede Kamer is ook gesproken over de nummervoorziening. Zowel het onderwijs als de politiek willen dat er een publieke voorziening komt die alle leerlingen van een pseudoniem in de vorm van een nummer kan voorzien.

Daarnaast is het advies van Kennisnet om te werken met 'privacy by design' op sectoraal niveau overgenomen. Hiertoe is in het Programma van Eisen van de PO-Raad en VO-raad een aparte alinea opgenomen over privacy.

Voor de mbo-sector is een Taskforce Informatiebeveiligingsbeleid (IBB) actief. Deze is samengesteld uit informatiebeveiliging verantwoordelijken, deskundigen en vertegenwoordigers van Kennisnet, SURF en saMBO-ICT. Als onderdeel van de Taskforce Informatiebeveiligingsbeleid (IBB) zijn een Normen- en Toetsingkader gepubliceerd met als doel om zelfregulering de informatiebeveiliging in het mbo te verbeteren.

Bovensectoraal is er binnen het Samenwerkingsplatform Informatie Onderwijs (SION) gewerkt aan een nieuwe bijlage bij de ROSA: het 'katern privacy en beveiliging' (katern P&B). Deze katern P&B bevat generieke (juridische) kaders, principes en normen op het gebied van privacy en beveiliging.

Inbestedingsmodel cloudoplossing

Een private cloudoplossing kan ook een interessante propositie vormen voor onderwijsinstellingen, al of niet collectief. Kennisnet werkt samen met de raden om hier stappen in te zetten.

Deze activiteit wordt opgepakt als onderdeel van de activiteit Clouddiensten waar eerder over gerapporteerd is.

Ondersteuning en facilitering van sector brede of sector overstijgende initiatieven met mankracht en expertise

Doorbraakproject van PO-Raad, VO-raad, OCW en EZ

In het Doorbraakproject werken de ministeries van OCW, EZ, en de PO-Raad en VO-raad aan het verder personaliseren van onderwijs. Dit project wil blokkades in de markt en het systeem doorbreken en met doorbraakinitiatieven het personaliseren in de praktijk brengen door een gerichte publiek-private samenwerking. Kennisnet adviseert en faciliteert hierbij.

😊 *Het doorbraakproject kende een zeer dynamisch 2014. In de eerste maanden van 2014 is er gewerkt aan het verhelderen van de punten waarop een doorbraak wenselijk is. Ook is er veel tijd besteed aan het creëren van draagvlak. Belangrijke punten waren het, samen met het onderwijs, aanscherpen van de juiste vraagstukken en het organiseren van zogenoemde 'tafels'. Aan deze tafels kwamen publieke en private partijen samen om onderwijsvragen te bespreken en samen te bepalen welke acties hiervoor nodig zijn. In mei is een werkconferentie georganiseerd waar, naast verschillende tafelbijeenkomsten, bestuurders met elkaar gesproken hebben over de doorbraken die zij nodig achten.*

De tweede helft van 2014 stond in het teken van het opstellen van het advies en het vertalen hiervan naar vervolgplannen. Na de zomervakantie hebben alle negen publiek-private tafels een eindadvies geformuleerd. Deze adviezen zijn gedeeld via de voorzitters van de tafels. De input vanuit de rapportages

is vertaald naar een eindadvies van de tafels en een programmaplan voor de volgende fase. Eind 2014 zijn de plannen goedgekeurd en zijn voorbereidingen getroffen om deze in 2015 uit te voeren.

Programma van eisen po, vo en mbo

Wanneer scholen weten wat zij willen bereiken, zijn zij beter in staat om te bepalen hoe ict kan bijdragen aan hun visie en kunnen ze beter hun ict behoeften formuleren. Met dit programma wil het onderwijs op sectorniveau haar positie als vrager versterken en de marktwerking in de keten verbeteren. Op verzoek van de raden ontwikkelt Kennisnet het Programma van Eisen voor (digitaal) leermaterialen verder door.

☺ *Het gezamenlijke Programma van Eisen Leermiddelen is medio 2014 vastgesteld door het bestuur van de PO-Raad en de ALV van de VO-raad. Het document is gepubliceerd op de websites van de PO- en VO Raad. Zowel de PO-Raad als de VO-raad plannen gesprekken met marktpartijen, op het niveau van bestuur en directies. Onderwerp van gesprek is de wijze waarop marktpartijen concreet invulling kunnen geven aan de eisen uit het PvE.*

Het Programma van Eisen wordt gebruikt als één van de uitgangspunten voor het Doorbraakproject Onderwijs en ict. Het heeft daarmee mede inhoudelijk richting gegeven aan de publiek-private tafels en aan de daaruit voortvloeiende adviezen. Ook bij de afrondende rapportage van de eerste fase van het doorbraakproject en bij de definitie van de activiteiten van de uitvoeringsfase is het PvE een belangrijke basis.

SaMBO-ICT heeft Kennisnet gevraagd om ook onder bestuurders in het mbo te inventariseren welke gedeelde beelden er bestaan op leermiddelen en de leermiddelenketen, en welke wensen en mogelijkheden er zijn voor gezamenlijke activiteiten op dat gebied. Op basis van bijna twintig gesprekken met bestuurders van mbo-instellingen zijn de eerste resultaten en mogelijke beslispunten teruggekoppeld naar de bestuurders. Inmiddels heeft een eerste gesprek plaats gevonden tussen enkele bestuurders en de gezamenlijke uitgevers in het mbo. Onderwerp van gesprek is het verder vergemakkelijken van het proces van bestellen t/m gebruiken van digitale leermiddelen.

Vanaf begin december ondersteunt Kennisnet de bedrijfstakgroep (Metaal, Elektro- en Installatietechniek) bij vraagarticulatie op het gebied van leermiddelen.

In 2014 is ook verder gewerkt aan de implementatie van het programma ECK in het mbo. Achttien ROC's maken gebruik van de ECK systematiek. Dit zijn er 3 meer dan de doelstelling voor 2014. Hierdoor kunnen studenten na het bestellen en betalen van hun leermiddelen direct aan de slag. Bijkomend voordeel is dat alle koppelingen werken met de Single Sign On functie van de Kennisnet Federatie. Een student hoeft daarmee slechts 1 keer in te loggen om toegang te krijgen tot alle aangesloten diensten.

Stichting LeerKRACHT

De Stichting leerKRACHT helpt scholen op weg om een cultuurverandering te bewerkstelligen die hen van goed naar excellent brengt. Kennisnet ondersteunt de stichting op organisatorisch gebied en adviseert zowel de stichting als de deelnemende scholen bij de uitvoering.

☺ *Kennisnet heeft de Stichting leerKRACHT ondersteund op een aantal gebieden. Deze ondersteuning is naast praktisch (beschikbaar stellen kantoorruimte) ook inhoudelijk als expert op ict-gebied. Ook neemt Kennisnet deel aan de programmagroep en zijn scholen geworven voor het programma. Er zijn vijftien scholen intensief begeleid op het thema ict. Vier van deze scholen hebben bij en met Kennisnet gewerkt aan hun visie op ict en onderwijs. De andere scholen zijn op locatie begeleid met workshops en werksessies. De inhoudelijke ondersteuning van Kennisnet kan gemakkelijk worden ingezet voor alle scholen. Dit kan worden gedaan door middel van een toolbox met bestaande Kennisnet expertise. Met de programmagroep zijn afspraken gemaakt om binnen Leraar24 deze toolbox een plek te geven.*

Leerling 2020

Belangrijk uitgangspunt in het Programma van Eisen is dat leraren meer moeten kunnen variëren en differentiëren, onder meer door te verbinden met collecties van aanvullende materialen. In het programma Leerling2020 wordt deze wens in publieke private samenwerking geconcretiseerd. Kennisnet levert een bijdrage aan de programma.

Samen met de onderwijsconcepten Zo.Leer.Ik en LOOT is een vertaling gemaakt van hun onderwijsvisie naar een prototype van een ondersteunende omgeving. De resultaten hiervan zijn gepubliceerd op de website van Leerling2020 en gepresenteerd aan de deelnemende scholen, Schoolinfo en de algemene ledenraad van LOOT-scholen. De resultaten zijn ook gepresenteerd op de door Kennisnet georganiseerd ECK-klantendag.

3.4. Innovatie

Als *innovator* bekijkt Kennisnet samen met onderwijsinstellingen en andere relevante partners hoe technologische en maatschappelijke ontwikkelingen het onderwijs beïnvloeden en wat de relevantie en toepasbaarheid is binnen het onderwijs. Zo worden innovatieve concepten voor het leren of het organiseren daarvan ontwikkeld en worden deze vertaald naar concrete bouwstenen voor de praktijk.

Verkennen en beoordelen van de toepasbaarheid van nieuwe technologieën binnen het onderwijs

Trendrapport

Het is van belang is om ook de ontwikkelingen van morgen te kennen en te duiden. Om zo inzicht te krijgen in de kansen en risico's van nieuwe technologie zodat het onderwijs weloverwogen keuzes kan maken en de consequenties van die keuzes kan overzien. Kennisnet publiceert het Trendrapport, organiseert sessies voor besturen en ontwikkelt een toolkit zodat besturen zelf aan de slag kunnen met het innovatieproces.

☺ *Het Trendrapport wordt veel gelezen door schoolleiders en bestuurders. Er zijn 5000 gedrukte exemplaren verspreid en digitaal is het rapport ruim 10.000 keer gedownload. In het derde kwartaal is de Engelse vertaling uitgebracht en verspreid tijdens internationale bijeenkomsten. Het Trendrapport werd ook in het buitenland positief ontvangen.*

Onderwerpen voor verkenningen

Kennisnet verkent toekomstige ontwikkelingen die impact gaan hebben op het onderwijs. Hierin staan een aantal thema's centraal. Dit zijn:

- Linked data
- Digitaal toetsen
- Informele leermiddelen en leeromgevingen
- Datagedreven onderwijs
 - Learning analytics
 - Adaptief leermateriaal
 - Big Data
- Toegevoegd naar aanleiding van het Trendrapport
 - Do-It-Yourself/Maker
 - Slimme sensoren

☺ *De API (application programming interface) op het OnderwijsBegrippenKader is in productie gegaan. Daarmee is een koppelvlak gecreëerd op de **Linked Open Data**-infrastructuur waarmee ontwikkelaars relatief eenvoudig gebruik kunnen maken van de inhoud van het OnderwijsBegrippenKader. De platformdiensten van Kennisnet, Metaplus, Edurep en Wikiwijs, maken hier gebruik van. Er zijn ook enkele gebruikers, waaronder uitgeverij en adaptieve leersystemen, die aan het experimenteren zijn om de API ook te gaan gebruiken.*

De proeftuin Eindexamens havo (PLD 3.2, proeftuin LinkedData) heeft een vervolg gekregen. In deze proeftuin zijn de kernprogramma's van SLO gebruikt als centrale verbinder tussen enerzijds alle CITO-eindexamenitems inclusief de psychometrische data (scores) van de afgelopen vijf jaar voor acht havo vakken, en anderzijds de methodestructuur van in totaal 32 methodes. Ook is aanvullend open leermateriaal toegevoegd op diverse plekken. Leerlingen kunnen zo heel gericht adaptief examens oefenen. Met extra ondersteuning vanuit OCW zijn enkele grote verbeteringen doorgevoerd, zoals een uitgebreid dashboard met stuurinformatie voor leerling en docent; gemakkelijker inloggen via de Kennisnet Federatie; automatische doorvoer van scores vanuit de eindexamentrainers naar de applicatie. Extra aandacht is uitgegaan naar de privacyaspecten van de applicatie: een externe audit heeft tot adviezen geleid die zijn doorgevoerd. Havo-leerlingen kunnen zich hiermee veilig voorbereiden op de komende eindexamens in mei/juni.

Er komt geen aparte verkenning digitaal toetsen. Het thema wordt meegenomen bij andere activiteiten, zoals rond Linked Data, datagedreven onderwijs en de digitale adaptieve eindtoets.

*In samenwerking met een aantal Pleion-scholen is een verkenning gedaan naar de bijdrage van **ict in het informele leren** binnen vernieuwingsonderwijs. Er is een infographic opgeleverd die de ict-behoefte bij het vernieuwingsonderwijs samenvat en er zijn een aantal business sprints georganiseerd waarin de eisen en wensen voor een persoonlijke leeromgeving worden geïllustreerd. Dit is vastgelegd in een online beschikbaar rapport en diverse video's die zelfsturend leren illustreren. In december is in een Pleion-bijeenkomst besloten dat een bredere groep Pleion-scholen de realisatie van de leeromgeving oppakt.*

*Voor **datagedreven onderwijs** is er een mock-up opgeleverd op basis van privacy by user-centric design om duurzaam datagedreven onderwijs mogelijk te maken. De technisch onderbouwde mock-up toont hoe datauitwisseling bij datagedreven onderwijs volgens privacy by design richtlijnen kan werken voor scholen, leerlingen/ouders en onderwijsdienstverleners. Dit thema is uitgebreid gepresenteerd tijdens de themamaand Privacy met onder andere diverse presentaties, artikelen, blogposts en webinar. De samenwerking binnen het Learning Analytics Community Exchange (LACE) Project loopt. Er is in het kader van het Europese LACE project een Engelstalige infographic over **Learning Analytics** gepubliceerd. Gedurende het jaar zijn er presentaties en workshops bij congressen georganiseerd en blogposts gepubliceerd over kansen en uitdagingen bij de benutting van data en de toepassing van Learning Analytics in digitale leermiddelen en leeromgevingen in scholen.*

*Voor **Do-It-Yourself en Maker onderwijs** is vooral gezocht naar manieren om dit in te passen in de bestaande leerdoelen. In samenwerking met een aantal voorlopende leraren uit het po is uitgewerkt welke kerndoelen er gedekt kunnen worden met Do-It-Yourself en Maker onderwijs. Dit draagt bij aan meerdere kerndoelen maar vooral aan de onderdelen 'Oriëntatie op jezelf en de wereld' en dan vooral bij het onderdeel 'Natuur & Techniek'. Ook is met SLO is verkend hoe maakonderwijs kan bijdragen aan bestaande onderwijsdoelen. Daarnaast is er veel gedaan om Maker te promoten en onder de aandacht te brengen. Zo is er een video van Fabklas gepubliceerd en is er een webinar gehouden over Do it Yourself / Maker. In het derde kwartaal is een nieuwe editie van Codekinderen geweest waarin nu ook activiteiten rondom Maker onderwijs zijn opgenomen. In de vorm van verdiepende blogs, artikelen en presentaties zijn ervaringen uit de praktijk en uit onderzoek inzichtelijk gemaakt voor het onderwijsveld en is ondersteuning geboden bij het inpassen van Maker in het dagelijks onderwijs. Daarnaast is geparticipeerd in de organisatie van de Codeweek, o.a. door de toolkit vorm te geven die ingezet wordt om een programmeerles vorm te geven. Tevens is een filmfestival georganiseerd om (internationale) ervaringen en kennis rondom Maker in het onderwijs uit te wisselen.*

*In een sessie tijdens de Onderwijsdagen is verkend hoe **slimme sensoren** in onderwijs zouden kunnen worden toegepast door leerlinggedrag te meten en te verbinden met onderwijsresultaten.*

Ontwikkelen en in de praktijk brengen van nieuwe concepten samen met het onderwijs

Sectorale vernieuwingsinitiatieven die ict als belangrijkste middel inzetten

Het doel van deze ondersteuning is om sectorinnovatie te bewerkstelligen en om leerervaringen op te doen die vervolgens gedeeld kunnen worden met scholen die kiezen voor kleine veranderstappen. Voorbeelden van deze initiatieven zijn:

- Sterrenscholen;
- Onderwijs voor een Nieuwe Tijd (iPadscholen);
- Zo.Leer.Ik!-initiatief;
- Netwerkscholen.

😊 *De ondersteunde onderwijsconcepten zijn positief over de begeleiding en de expertise van Kennisnet bij de ontwikkeling van de ict-visie en het toepassen van ict. Kennisnet is in deze rol onder andere betrokken geweest bij O4NT. Zo zijn alle nieuwe O4NT-scholen langs geweest op de Verdieping om hun visie praktisch uit te werken. Het initiatief Zo.Leer.Ik! begint in een stroomversnelling te komen. Er wordt intensief samengewerkt met SLO en de betrokken scholen in het uitwerken van de benodigde*

instrumenten. Kennisnet heeft ook naar Zweden gekeken om het curriculum van Kunskap te vergelijken en te koppelen aan standaarden en proeftuinen. Verder is ondersteuning geboden over de inzet van ict bij BOOR, Regionaal Samenwerkingsverband Den Bosch Digidact en het Netwerk Gepersonaliseerd Leren.

Uitdragen van opgedane kennis en ervaring die de praktijk raken en het onderwijs stimuleren

Praktische vernieuwingsinitiatieven en bijpassende instrumenten voor leraren en schoolleiders

Met deze scripts kunnen schoolleiders of onderwijsmanagers en hun teams, stapsgewijs en duurzaam veranderingen realiseren om hun onderwijs meer te personaliseren. De scripts beschrijven de te behalen doelen, welke activiteiten daarbij horen en welk passend gedragsrepertoire daarbij hoort. Elk type script kenmerkt zich door een uniforme aanpak en structuur waarbij de gekozen strategische interventie centraal staat. Kennisnet ontwikkelt deze samen met instellingen.

☺ *Het eerste script, de Leermiddelen-challenge, is in het eerste halfjaar gepubliceerd als doe-het-zelf stappenplan. Dit script is getest op verschillende scholen. Het interventiescript 'professionalisering' dat in ontwikkeling is, kan een bijdrage leveren aan het positioneren van ict-bekwaamheid binnen een bestuur en in een school. Na de zomervakantie is een eerste versie van dit script opgeleverd. Deze is daarna aangescherpt op basis van gesprekken met besturen en uitgetoetst in de praktijk.*

Versterken van de innovatiekracht van de instelling door het proces van continue vernieuwing en innovatie te borgen en te expliciteren

Innovatiekracht ontwikkelen door het innovatieproces te laten starten vanuit de ambitie van de leraar

Weten wat werkt en waarom is de basis voor het laten renderen van ict. Leraren moeten zelf aan het werk met de didactische implementatie van ict-toepassingen in hun onderwijs. De beste aanpak is om het innovatieproces te laten starten vanuit de ambitie van de leraar. Kennisnet helpt instellingen hun eigen innovatiekracht te ontwikkelen

☺ *De projecten Leren van de Toekomst met de Fontys Lerarenopleiding Sittard en de Fontys Lerarenopleiding Tilburg zijn succesvol afgerond. Uit het project is een duurzame implementatie van ict bij de Fontys Lerarenopleiding Sittard ontstaan. Het 'gebruiken' van ict is voor alle docenten verplicht opgenomen in de beoordelingscyclus. Het verloop van het innovatieproces is door InHolland onderzocht en de gebleken voorwaarden voor succesvolle vernieuwing in de school zijn opgetekend in een onderzoeksrapport. Op basis van de lessen uit deze projecten is de ontwikkeling van een innovatiekracht toolkit ter hand genomen om scholen te helpen zelfstandig een innovatieproces te doorlopen en tot een duurzame implementatie te komen. Diverse tests in het najaar hebben tot doorontwikkeling van de toolkit geleid. De toolkit zal in maart 2015 worden gepubliceerd.*

4. Organisatie Kennisnet

4.1. Missie

De visie en missie van Kennisnet is geformuleerd in het jaarplan 2014.

Uitdagend, passend en relevant onderwijs voor alle leerlingen. Daar wil Kennisnet aan bijdragen. Excellent onderwijs dat kinderen uitdaagt om slim en creatief te zijn. Onderwijs dat past bij het vermogen, de leerkenmerken en de individuele leerbehoefte van elke leerling en dat elk kind voorbereidt op zijn of haar toekomst. De plaats van ict hierin is vanzelfsprekend. Ict helpt leraren en bestuurders om het onderwijs te versterken en relevant te houden. Ict draagt positief bij aan de motivatie en het leerrendement van leerlingen. Daarnaast helpt het leraren bij hun eigen professionalisering en bestuurders bij het inrichten van hun organisatie. Daarom is onze missie: *laat ict werken voor het onderwijs.*

Kennisnet is een publieke organisatie die wordt gefinancierd door het ministerie van OCW als onderdeel van het (ondersteunings)stelsel rondom onderwijsinstellingen. Dit stelsel is verantwoordelijk voor een aantal specifieke taken waardoor scholen zich maximaal kunnen richten op het primaire proces. Het kabinet acht centrale ondersteuning van onderwijsinstellingen van groot belang om een goede inzet van ict in het onderwijs te borgen.

4.2. Governance

Het onderwijs zit aan het stuur van Kennisnet, zowel als het gaat om het toezicht op Kennisnet als in de totstandkoming van de meerjarenplannen en bijbehorende begroting. Het integraal toezicht op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken van de stichting is opgedragen aan een raad van toezicht. Het bestuur (tevens algemeen directeur) is het besluitvormend orgaan van Kennisnet. De algemeen directeur en de directeur operations vormen samen de directie. De directeur operations is ook eindverantwoordelijk voor de unit Voorzieningen. Het management team, dat in 2014 bestond uit de directie, de manager Expertise, de manager Innovatie en de manager Strategie & externe betrekkingen, heeft de dagelijkse leiding over Kennisnet. Het MT is onder eindverantwoordelijkheid van de bestuurder beslissingsbevoegd voor de hoofdlijnen van beleid; zowel wat betreft de inhoud als voor wat betreft de bedrijfsvoering.

4.3. Raad van toezicht

De raad van toezicht ziet toe op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken bij Kennisnet en staat het bestuur met raad en advies terzijde. De raad van toezicht bewaakt een zorgvuldig besluitvormingsproces binnen de stichting, zodat de strategie en bijbehorende activiteiten van de stichting aansluiten op de beleidsagenda's van de sectorraden. De raad toetst of er sprake is van een goede dialoog met de sectorraden bij het ontwikkelen van de meerjarenkoers zoals die is vastgelegd in het meerjarenplan. En de raad is bovendien verantwoordelijk voor het goedkeuren van het jaarplan, de begroting en het jaarverslag. Daarnaast is de raad werkgever en verantwoordelijk voor het benoemen en beoordelen van het bestuur.

In 2013 zijn er afspraken met de sectorraden gemaakt om het eigenaarschap van het onderwijsveld te versterken. Dit heeft geleid tot een wijziging van de statuten van Kennisnet op 18 februari 2014. Een van de wijzigingen betrof de raad van toezicht. Tot 1 april bestond de raad uit elf leden. Zes leden werden op voordracht van de sectorraden benoemd. Voor de nieuwe raad van toezicht hebben de sectorraden benoemingsrecht gekregen in plaats van voordrachtsrecht; daarbij wordt vanuit elke sector één persoon benoemd (de MBO Raad en AOC Raad benoemen samen één kandidaat). Naast de benoemde leden zijn twee onafhankelijke leden benoemd en is er een onafhankelijke voorzitter. Deze veranderingen zijn op 1 april 2014 geëffectueerd. Als gevolg van de afspraken die zijn gemaakt met de sectorraden is in overleg met de raad van toezicht de programmaraad van Kennisnet in 2014 ontbonden.

In december 2014 bestond de raad van toezicht uit de volgende leden:

- Hans Kelderman, voorzitter college van bestuur Aloysiusstichting, lid sinds 1 april 2014 (benoemd door de PO-Raad)
- Arend Runia, lid college van bestuur Landstede groep, lid sinds 1 april 2014 (benoemd door de VO-raad)
- Ben Geerdink, voorzitter college van bestuur RijnIJssel, herbenoemd per 1 april 2014 (benoemd door de MBO raad in overeenstemming met AOC-raad)
- Han Dieperink, algemeen directeur Instituut voor het Midden- en Kleinbedrijf IMK, herbenoemd per 22 augustus 2014 (onafhankelijk lid)
- Geri Bonhof, voorzitter van het college van bestuur Hogeschool Utrecht, lid sinds 19 september 2014 (onafhankelijk lid)

Daarnaast is er een onafhankelijke (vergader)voorzitter. Dit is tot 1 april 2015 (met mogelijkheid tot herbenoeming) Henk Hagoort (voorzitter raad van bestuur NPO).

4.4. Corporate communicatie en public affairs

Kennisnet heeft zich in 2014 op verschillende manieren laten zien en heeft zich met inhoudelijke publicaties goed op de kaart gezet als expert op het gebied van ict in het onderwijs. Kennisnet staat als expert goed op het netvlies van de redacties van (landelijke) media. Zij bevragen Kennisnet over uiteenlopende onderwijsvraagstukken in relatie tot ict. Kennisnet heeft op deze manier verschillende keren een bijdrage geleverd aan items in de media, waaronder journaals en landelijke dagbladen en vakbladen. Daarnaast komen Kennisnet-publicaties en -acties vaker in het nieuws. Zo is er onder andere aandacht geweest voor programmeren via de DigiDuck en de Codeweek. Ook was er aandacht voor privacy met het rapport 'Tieners en Online privacy' en aandacht voor leerlingen met een verstandelijke beperking met een, mede door de scholen opgestelde, dossier. Daarnaast zijn we juist in 2014 veel gevraagd om expertise en deskundigheid te geven over het gebruik van tablets in de klas. Kennisnet heeft bijvoorbeeld een peiling gehouden onder leraren over dit onderwerp en de resultaten hiervan werden snel overgenomen door de landelijke media. Ook heeft Kennisnet meegewerkt aan een serie van artikelen van het Financieel Dagblad rond dit thema.

Ict in het onderwijs staat op de kaart van de sectorraden en het ministerie van OCW. Deze zomer zijn de bestuursakkoorden voor de po- en mbo-sector en het sectorakkoord voor vo gesloten. In deze akkoorden is veel aandacht voor ict om gepersonaliseerd en eigentijds onderwijs mogelijk te maken en het onderwijs efficiënter en transparanter te organiseren. Deze zijn afgesloten tussen de sectorraden en de bewindslieden van OCW, en kunnen ook in de Tweede Kamer op steun rekenen.

In het eerste half jaar van 2014 heeft Kennisnet vijf twitterdebatten georganiseerd waar Tweede Kamerleden via Twitter in gesprek gaan met het publiek over ict in het onderwijs. Paul van Meenen (D66), Harm Beertema (PVV), Karin Straus (VVD), Tanja Jadnanansing (PvdA) en Roelof Bisschop (SGP) hebben hieraan meegedaan. De debatten zijn goed verlopen en hebben, naast publiciteit, waardevolle gesprekken met politici opgeleverd over ict in het onderwijs. Van elk debat en gesprek is een artikel verschenen op de homepage en een overzichtsartikel is gepubliceerd in de inDruk. Kennisnet heeft een aantal Kamerleden gericht geïnformeerd, zowel op verzoek als aansluitend bij de politieke agenda. Aan het einde van het jaar heeft Kennisnet haar medewerking verleend aan een hoorzitting van de Kamer over privacy en leerlinggegevens.

4.5. Internationaal

Op internationaal gebied stond 2014 in het teken van het verstevigen van de bestaande contacten. Het uitgangspunt was daarbij om actief bij te dragen aan de Europese uitwisseling van expertise en ervaring. Daarvoor heeft Kennisnet bijgedragen aan diverse werkgroepen van zowel de Europese Unie als het samenwerkingsverband European Schoolnet. Ook nam Kennisnet deel aan de internationale conferentie Eminent. Daarnaast heeft een aantal buitenlandse delegaties een bezoek gebracht aan Kennisnet, waaronder een delegatie van Zweedse uitgevers.

4.6. Organisatieontwikkelingen

Op organisatiegebied was 2014 voor Kennisnet vanzelfsprekend een zeer uitdagend jaar. Aan het begin van het jaar zijn de nieuwe koers van Kennisnet, zoals beschreven door het ministerie van OCW en de sectorraden, en de impact van de bezuinigingen doorvertaald naar een reorganisatiebesluit. In april is het reorganisatiebesluit genomen en zijn de onderhandelingen met de vakbonden over het sociaal plan afgerond. Eind april zijn individuele gesprekken gevoerd met de medewerkers over de persoonlijke consequenties. In het nieuwe Meerjarenplan 2015-2018 is de koers voor de komende jaren geformuleerd. De reorganisatie zorgt ervoor dat de organisatie zo is ingericht dat Kennisnet het onderwijs op een effectieve en efficiënte manier kan ondersteunen.

4.7. Personeel

De samenstelling van het personeel en verzuimcijfers over 2014 worden weergegeven in onderstaande tabel.

	2014	2013
Aantal medewerkers	77	128
Aantal FTE's	70,65	116,1
Verhouding man/vrouw in % (per aantallen medewerkers)	62,3% / 37,7%	53,5% / 46,5%
Verhouding parttime/fulltime in % (per aantallen medewerkers)	53,2% / 46,8%	58,6% / 41,4%
Aantal medewerkers in dienst getreden	3	16
Aantal medewerkers uit dienst getreden	54	14
Ziekteverzuimpercentage 2014	4,30%	3,41%

Het totaal aantal medewerkers die Kennisnet hebben verlaten is 54. 42 van hen zijn medewerkers van wie ten gevolge van het reorganisatiebesluit 2014 de arbeidsplaats per 1 januari 2015 is komen te vervallen. Van de 54 medewerkers die Kennisnet in 2014 hebben verlaten, zijn er 23 van het mannelijk geslacht en 31 van het vrouwelijk geslacht. Dit verklaart de verschuiving tussen het percentage bij Kennisnet werkzame mannen ten opzichte van het aantal werkzame vrouwen. De verhouding tussen parttimers en fulltimers is ook iets verschoven, zij het veel minder dan de verhouding tussen mannen en vrouwen.

Kennisnet heeft als doelstelling een ziekteverzuimpercentage onder het landelijk gemiddelde (schommelend rond de 4%). Dit percentage is niet gerealiseerd. Tot en met Q2 lag het ziekteverzuimpercentage onder de doelstelling. Ten gevolge van een aantal medewerkers met lang verzuim, is het ziekteverzuimpercentage in Q3 en Q4 flink gestegen, waardoor het ziekteverzuimpercentage 0,3% boven de doelstelling is uitgestegen. Ten opzichte van 2013 is het ziekteverzuimpercentage gestegen met 0,89%.

5. Financiën

Het saldo staat van baten en lasten ad - € 0,7 miljoen is € 2,2 miljoen hoger dan begroot en is in lijn met het saldo staat van baten en lasten van 2013. De totale lasten in 2014 van € 21,2 miljoen liggen € 2,3 miljoen onder de begroting en zijn € 3,2 miljoen lager dan in 2013. Kennisnet heeft in 2014 moeten inspelen op minder aanvullende subsidieprojecten en een lagere basisfinanciering en heeft daarom haar kosten verlaagd. De onderuitputting ten opzichte van de begroting betreft met name de uitbestede diensten, automatiseringslasten en communicatielasten.

5.1. Staat van baten en lasten stichting Kennisnet 2014

x €1.000	Begroting 2014	Realisatie 2014	Realisatie 2013
Baten			
Subsidiebaten			
Basissubsidie OCW	17.500	17.500	19.500
Aanvullende projectsubsidies	2.974	2.735	3.908
Totaal subsidiebaten	20.474	20.235	23.408
Overige baten			
Subsidies derden	0	17	49
Exploitatiebaten producten en diensten	0	65	62
Overige baten	75	109	89
Totaal overige baten	75	191	200
Totaal baten	20.549	20.426	23.608
Lasten			
Personele lasten	10.811	10.623	12.479
Reorganisatielasten	1.570	1.444	0
Uitbestede diensten	4.853	3.853	3.495
Afschrijvingen	389	376	354
Huisvestingslasten	950	869	964
Automatiseringslasten	2.154	1.775	2.677
Communicatielasten	1.224	796	1.549
Onderzoekslasten	1.037	1.079	2.022
Stimuleringsbijdragen	230	110	587
Overige lasten	324	322	332
Totaal lasten	23.542	21.247	24.459
Saldo baten en lasten	- 2.993	- 821	-851
Saldo financiële baten en lasten	100	89	141
Resultaat uit deelneming	0	0	0
SALDO STAAT VAN BATEN EN LASTEN	- 2.893	- 732	-710

5.2. Baten

Het ministerie van OCW verstrekt Kennisnet subsidie voor het uitvoeren van haar activiteiten. Voor 2014 is aan Kennisnet een basissubsidie van € 17,5 miljoen toegekend. Daarnaast ontvangt Kennisnet aanvullende subsidies voor specifieke programma's of projecten. Per 1 januari 2014 bedroeg de projectreserve € 0,8 miljoen, waarvan € 0,4 miljoen was doorbetaald aan subsidiepartners. Per 31 december 2014 bedraagt de projectreserve € 0,5 miljoen, waarvan € 0,2 miljoen is doorbetaald aan subsidiepartners.

De totale baten in 2014 bedroegen € 20,4 miljoen; dit is een daling ten opzichte van het inkomstenniveau van 2013 met € 3,2 miljoen, voornamelijk door de korting op de basissubsidie van € 2,0 miljoen en een daling van de opbrengsten uit aanvullende subsidieprojecten van € 1,2 miljoen. De totale opbrengsten liggen € 0,1 miljoen onder de begroting. Wel is er een achterstand bij het programma SION 2014-2015 (-€ 0,1 miljoen), dat nog doorloopt in 2015.

5.3. Lasten

De totale lasten bedroegen € 21,2 miljoen; € 3,2 miljoen minder dan in 2013. De uitgaven in 2014 blijven € 2,3 miljoen onder de begroting. Dit begrotingsverschil heeft betrekking op lagere personele lasten (-€ 0,2 miljoen), uitbestede diensten (-€ 1,0 miljoen), lagere automatiseringslasten (-€ 0,4 miljoen) en lagere communicatielasten (-€ 0,4 miljoen). De onderuitputting op personele lasten wordt veroorzaakt door een kleiner personeelsbestand dan begroot. In de begroting was rekening gehouden met een gemiddeld aantal fte van 110. De realisatie was gemiddeld 106,7 fte.

Een deel van het verschil bij de uitbestede diensten (€260.000) is te verklaren doordat bij aanvullende projecten, met name het Doorbraakproject Onderwijs & ict, kosten lager uit zijn gekomen dan voorzien. Binnen de basissubsidie is op de uitbestede diensten €740.000 minder besteed dan begroot. Voor een aantal voorzieningen was de ambitie om in 2014 extra te intensiveren (o.a. herziening Kennisnet Portals en aanvullende dienstverlening rondom de KN-federatie, zoals dashboards). De kosten hiervoor zijn lager uitgekomen dan voorzien, bovendien is een aantal activiteiten doorgeschoven naar 2015 (o.a. doorontwikkeling Teleblik en Leraar24).

Tevens is gedurende het jaar besloten voor MBO-cloud de beoogde dienstverlening eerst te piloten met een demonstrator alvorens tot definitieve bouw over te gaan. Daarnaast is MBO-transparant op verzoek van de MBO-raad later live gegaan, waardoor de feedback van gebruikers in een nieuwe release pas in 2015 zal plaatsvinden. Ook zijn de inspanningen op een aantal activiteiten die in 2015 niet meer tot het portfolio van Kennisnet behoren reeds in 2014 afgebouwd.

Bij de automatiseringslasten is in 2013 het onderhoud en beheer van het Onderwijs Community Cloud opnieuw aanbesteed. Dit heeft geleid tot een nog hogere besparing in de Technisch beheer kosten dan oorspronkelijk was begroot.

De communicatielasten liggen 35% onder de begroting. Dit hangt voornamelijk samen met de reorganisatie van Kennisnet. Hierdoor is Kennisnet meer terughoudend geweest met inzet van communicatiemiddelen, vooral voor diensten die uitgefaseerd gaan worden. Daarnaast is er nog meer verschoven van offline naar online communicatie dan initieel ingeschat.

5.4. Saldo staat van baten en lasten

Het saldo staat van baten en lasten bedraagt -€ 0,7 miljoen. In 2013 was er een saldo van -€ 0,7 miljoen. Het resultaat zoals begroot en ook gerealiseerd bestaat uit drie onderdelen:

- het resultaat in de basissubsidie bedraagt € 1,2 miljoen (begroting -€ 0,5 miljoen);
- het resultaat op projecten bedroeg -€ 0,1 miljoen (begroting € nihil);
- het resultaat op bestemmingsfondsen -€ 1,9 miljoen (begroting -€ 2,4 miljoen).

Het vrij te bestemmen resultaat wordt als volgt bepaald:

Saldo staat van baten en lasten	- € 732.000
Netto mutatie algemene reserve	€ 500.000
Vrijval reserve overlopende verplichtingen	€ 3.371.000
Onttrekking vervangingsreserve investeringen	€ 51.000
Vrij te bestemmen resultaat	<u>€ 3.190.000</u>

Voorgesteld wordt uit het vrij te bestemmen resultaat € 2.126.000 toe te voegen aan de egalisatiereserve overlopende verplichtingen en € 1.064.000 toe te voegen aan het bestemmingsfonds eOnderwijs.